

aⁱⁿ

DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ



MAYIS-HAZİRAN 2008

ağın DÜŞÜN VE SANAT DERGİSİ

Sahibi

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği Adına
Ahmet DEVİREN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Altan İLTER

Yazı Kurulu
Altan İLTER
Ahmet DEVİREN
Mevlüt ÖKSÜZOĞLU
Mehmet ERGÖNÜL

Teknik Yönetmen
Ömer ÖZTÜRK

Yönetim Adresi:
Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği
Hoşdere Caddesi, Akasya Apt. No: 41-2 A
Y.Ayrancı / ANKARA
Tel:(0.312) 426 75 90 Faks:(0.312) 354 78 38

Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği,
PTT 101843 no.lu Çek Hesabı
T.C. Ziraat Bankası Ankara Yenışehir Şubesi
Hesap No: (0471)39775168-5002

Gönderilen yazılar yayımlansın, yayımlanmasın
iade edilmez ve telif ücreti ödenmez.

Bu dergide yayımlanan yazılardaki fikirler
yazarlarına aittir.

Dergimiz Basın Meslek İlkelerine uymaya söz vermiştir.

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi, Ankara Valiliği'nin
12.09.1991 gün ve 8202 yazıları ile ayda bir çıkar.

Yayın Türü: Yaygın süreli

Yıl: 18 Sayı: 197-198
MAYIS-HAZİRAN 2008 Baskı Tarihi: 00/07/2008

Grafik&Tasarım: **Banu KAHRAMAN**
0 312 342 19 00

Baskı: **HAS-SOY Matbaacılık Bas. Tas. Tan. Ltd. Şti.**
Kazım Karabekir Cad. 95/60 İskitler- ANK.
Tel: 0 312 341 59 94 / 384 03 04

Ağın Düşün ve Sanat Dergisi muhabirleri:
Suat UYANIK : Ağın
Ahmet SAMUR : İstanbul

Ön Kapak : Ünal ÖZMEN
Yağlıboya

SAYFA

İÇİNDEKİLER

3-4	Mektup Kazıbilimi Adnan BİNYAZAR
5-6	Bugün 5 Mayıs, Babam 84 Yaşında Rüştü ASYALI
7	Savaş (Şiir) Mehmet ORHAN
8-10	Ağın'a İlk Gidişim Behiç KÖKSAL
10	Yunus (Şiir) Niyazi Yıldırım GENÇOSMANOĞLU
11-13	 Söyleşiler:Aşk ve Sevgi Üstüne (II) Nihat ASYALI
14-15	Her Şey Perişan (Şiir) Halit HOCAOĞLU
16-17	Bitkilerle Tedavi ve Gelişen Teknoloji Prof. Dr. L. Ömür DEMİREZER
18-20	 II.Dünya Savaşı Yılları:Anılar Selçuk AYBEK
21-22	 Türkülerimiz:Hafo Türküsü Av. Fikret MEMİŞOĞLU
23	Sevgili Babacığım Samiye GENÇ
24-26	Çanakkale Gezisi Cüneyt ÖZKUL
27	Yazarlarımızı Tanıyalım
28	Şişmanlık
29	Fıkralar
30	Haberler
31-32	Doğumlar-Evlenmeler-Ölümler

MEKTUP KAZIBİLİMİ

Adnan BİNYAZAR

Resmi bir nitelik taşımıyorsa, mektuplar, hayatın derin çizgilerinden yansımalarıdır; duygusal iniş çıkışlar, dolunay yüzü mutluluklar, zebani karanlıklardır... Tarihsel dönemler gibi, insanın da mektup çağları var; yükselişleri, inişleri, çöküşleri, kırgınlıkları, hüznüleri var... Her mektupta bu çağların duygu, düşünce, anlayış, beğeni, yaratı haritaları çizilidir. Sevgiliden gelen ucu kıvrık bir kâğıt sevinçten göklere de uçurtur, hüznün derin kuyusunda soluksuz da bırakır.

Köy Enstitüsü öğrencisi iken, benim için mektup, gönderilecek üç-beş kuruşun habercisiydi. Son sınıfta bir Hacı Ağabeyimiz vardı. Mektupları o dağıtırdı. Tıraş olduğunda bile yüzünde sakal varmış izlenimi veren yanaklarının karalığında ak ışıklar parlardı mektup dağıtırken. O karalığın ortasında bir kapı açılır; açık yerde oynayan kıpkırmızı bir dil, umudun habercisi, ya da yıkımcısı olurdu. Hacı Ağabey’e tek soru sorulurdu. O da soruya tek yanıt verirdi:

- Hacı Ağbi...
- Ne canım...
- Mektup var mı?
- Yok canım, (ya da) var canım...

Hacı Ağbi’nin “yok”lu yanıtlarında nasıl bir hüznün cehennemine düştüğümü bir ben bilirdim, bir de, ortasına Dicle Köy Enstitüsü’nün kurulduğu Hoşot Ovası’nın haşin yelleri... Hele, içe kapalı arkadaşlardan biri, “yok”lu yanıtlara uğrayıp, “Bugün posta günü canım sıkılır/ Ellerin mektubu gelmiş okunur/ Benim yüreğime hançer, bıçak sokulur” türküsünü ağlamaklı soluklarla söylüyorsa cehennemin dip katlarında can verirdim. Hacı Ağbi’nin “var canım” dediği günlerden biri ise; o daha kırmızı dilini içeriye sokmadan, elinden kapığım mektubun zarfını yırtar, selamına sabahına bakmadan, o ay bana kaç para gönderildiğini arardım ak kâğıtta. Mektubun değişmez konusu olan ölenlerin kalanların listesine ise, paranın tutarını öğrendikten sonra sıra gelirdi.

Yeniyetmelikte arkadaşlar arası mektuplaşmalar başlıyor. Yazdıklarınızı kimsenin bilmesini istemediğiniz çağlardır. O dönemde, mektubu bir

arkadaşınıza yazarsınız. Sevgilinize söylemek istediğiniz her sözü ona da söylersiniz. Yazdıklarınızın ona yönelik olmadığını yıllar sonra anlarsınız. Bu mektuplar, coşkulara bulanmış iç dökmelerdir, beyninizde dönenen aşk kırıntılarının kırık şarkıdır. Satırlar alıp başını gider. Yazdığınız kişiyi kendinize yakın bulmuş, yazdıkça yazmışsınızdır. Arkadaşınız artık sizin aşk sırdaşınızdır, duygularınızın gönüllü bekçisidir. Nice yazışmadan sonra, kızın gönlünün sırdaşınıza kaydığını duyunca, sevgisel coşkuları kin duygusunun karanlığı basar; o zaman ortada ne yazı kalır, ne mektup...

Mektup, bu dönemde mal aşırı değil, mal bırakıcı bir hırsızlıktır. Kızların, okul koridorlarına astıkları manto ya da ceketlerinin cebine, aşkın gözyaşlarıyla renklenmiş ne mektuplar konulmuştur!.. Koynuna soktuğu mektubu arada çıkarıp öpen, koklayan da olur; okul yönetimine duyurup cahil âşığı okuldan attırmaya kalkan da. Önce babasına duyurup ailenin bilmesini isteyen kızlara olgun gözüyle bakılır. Hele babası da, “Bunlar daha çocuktur, olur böyle şeyler,” diye olgunluk gösterirse okul yönetimi önemli bir sorunu çözmüş olur. Öyle olmaz da, kentin ileri gelen konumundaki baba, kızına şiirle aşkını ilan etti diye on altı yaşındaki masum âşığı mahkemelere verip hapishanelere attırırsa, o hayat filizinde can mı kalır!

Okulumuzda kız öğrenci bulunmadığından, ben bir kızın cebine gizlice mektup da koymadım, bir sevgiliye mektup da yazmadım. Okullar arası gezilerde rastlaştığımız kızlara, okullarına döndükten sonra artlarından coşkulu mektuplar yazdığım oldu. Onlardan yanıt geldiğini anımsamıyorum. Yüreğimde sel olup akan duygularıma bir “damla” sevinci çok gören o kızcıklardan hiçbirisiyle sonradan karşılaşmadım. Bir okulda, kurulamak için elime gül kokulu bir havlu tutuşturan kıza ne yazdığımı yaşamım boyunca merak ettim. Bir duygu kırgını olarak onların karşısında hep boynu bükük kaldım. İyi ki yazmadılar; göklere çıkardığım masal perilerinden (!) sözü zehirli mektuplar almak kim bilir bana ne acılar verirdi!..

Benim yoğun mektup yaşamım, Tuzla Yedeksubay Okulu'nda iken, altı ay boyunca eşime her gün yazdığım mektuplarla başlamıştır. Biz sevgisinde de açık bir toplum değiliz. Yüz yüze olduğumuzda diyeceklerimizi hep içimize gömüyoruz. Sevdiğimizden uzaklaşınca dilimiz açılıyor. Şimdi elimin altındaki o mektuplara bakıyorum; ben, duygularımı alabildiğine kanatlandırmışım; benden yedi-sekiz yaş genç olmasına karşın, birinin eline geçeceğini düşünerek, eşim, ak kâğıt üstünde ölçüyü hiç kaçırmamış. Aradan kırk yıl geçti. Şimdi attığım her adımda o ölçünün erdemi yaşıyorum.

Zaman geliyor, aşkların, sevgilerin yeli artık hafif esiyor. Ardından, kişinin kendini var etme süreci başlıyor. İş hayatında yükselme, yaşamını rahatlatarak kazanç edinme, yaratıcı bir yanı varsa o alanda ilerleme... Yalnız başına kimse bir yere varamaz; onu özlediği yere vardırarak kişilerle yazışmalar başlar. Bu mektuplarda coşkunun yerini, sözcük seçiminde ince ölçüler alır. Onlarla senlibenli değilsinizdir çünkü. Ya bir-iki karşılaşmışsınızdır ya adını duymuşsunuzdur. Mektupta o kişiye karşı minnet duygularınızı dile getirirken, sizin o işe değer olduğunuzu gösteren bir üslup yaratmak zorundasınız. Öte yandan da tevazuu elden bırakmamalısınız. Bir sözcüğü yanlış yazmak için masanızdan beş kez, on kez kalkıp *Yazım Kılavuzu*'na bakarsınız, sözcüğü yerli yerine oturtmak için sözlük karıştırırsınız. Önerilen işe yönelik tasarılarınızdan, düşüncelerinizden de söz etmelisiniz. Sizi tehlikenin batağına batıracak ukalalığın tuzağına düşmemeye özen göstermelisiniz... Benim gibi yazı özencisi iseniz, bir mektup için beş-on kez kâğıt yırtarsınız.

Bunca özenden sonra sıra o kişiden gelecek yanıtı beklemeye gelir. Gördüğünüz her rüyada o vardır. Sıkıntılı bir rüya görmüşseniz içinize kurt düşer. Aydınlıksa rüyanız, kat kat bulutların arasından sıyrılan evrenin adını bile bilmediğimiz yıldızları sizin içinizde ıştır. Sıkıntılı rüyaların ardından olumsuz, aydınlık rüyalardan sonra olumlu mektuplar aldığımız da olur. Ne garip, nice sıkıntılı rüyaların ardından aydınlığa çıkmış olsa da, insanoğlu bunun tersine inanır.

Hayat gibi, yaşamımız boyunca mektuplar yön değiştiriyor? “Yön”ü bulmak, dümeni ustalıkla kullanmaya bağlı. Sevginizde, yakınlıklarınızda, ulaşmak istediklerinizde dümen tutturursanız, duyarlılığınızın içdenizlerinde dolaşarak “mutluluk” dediğimiz tadımlık anları yaşamanın sırrına ererseniz, mektup, size yaratıcılığın kapılarını da aralar.. Örneğin Vincent van Gogh'un, kardeşi Theo'ya yazdıklarını anımsayalım -resim onun kişiliğidir-, mektupları olmasaydı onu gerçek kimliğiyle nasıl kavrayabilirdik?.. Mektup, sanatçının iç dilidir. Yaratıcılığın yanardağı bu “iç dil”de patlar. Nice parlamaların üstünün küllenmesi de...

Sonra sonra, kuru iş yazılarına dönüşüyor mektuplar. Yazılanlar yoğun olacak. Esnek bir üslup kullandın mı, “edebiyat yapmak”la suçlanacak. “Söz, kılıç gibi kesmeli!” yolunda uyarılar alacaksın. Sanatçı mektuplarından habersiz olanlar, mektubun, dağınıklığıyla, akla gelen uçuşkan düşüncelerle de anlam kazandığını, asıl mektubun bu olduğunu hiçbir zaman anlayamayacaklardır.

Mektup, son yıllarda “maillleşme”lerle Azrail'ini koynunda taşıyor. Çağımızda “söz”ün yerini giderek simgeler alıyor. Duygusal iletişim nerdeyse dilsizleşiyor. İçimde duygunun iç ihtilalini yaratacak bir sözcük bulabilir miyim diye gelen maillere bakıyorum. Elime büyüteç alıp bir daha, bir daha bakıyorum. Bitmiş, kapanmış o çağ. Sonra sonra benim mailler de simgeleşti. İnsanlar artık simgelerin, kısaltmaların tutsağı. Böyle giderse, bir gün gelecek, insanoğlu dilini yitirecek. Duygu değeri bir yana, belgesel mektuplar, ancak kazıbilim yöntemleriyle gün yüzüne çıkarılabilecek. Bakalım, o zaman, anlamsal sezgide dilin sorumluluğunu yüklenmek zorunda kalan gözün görme yeteneği bugünkü gibi kalacak mı?.. Yoksa, göz gözlüğünü yitirecek, uzay filmlerinde olduğu gibi, aşkımızı onun yerini alan saydamlaşmış derinliklerden uzayan sinyallerle mi anlatacağız teneke giyimli sevgililerimize?..

“Mail”leşme, mektupta kazıbilim çağının başlangıcıdır...

BUGÜN 5 MAYIS, BABAM 84 YAŞINDA

Rüştü ASYALI

Şu Ağın'ın belki de toprağının verimsizliğinden olsa gerek, eğitim kurumlarının çok eski tarihlerde açılmış olması Ağınlılar'ı zorunlu olarak eğitime yöneltmiş ve bunun doğal bir sonucu olarak da okuma/yazma oranı %98'ler düzeyiyle ülke ortalamasının çok üstüne çıkmış bulunmaktadır.

Ağınlıların ta 19. yüzyılda okumaya başlamasına koşut olarak; çok sayıda hemşerimiz değişik alanlarda bırakın ülkeyi, uluslararası alanda bile isim yapmış, doruğa ulaşmışlardır.

İşte bunlardan birisi de Rüştü Asyalı'dır...

Rüştü'den, 'Ağın Düşün ve Sanat dergisi' için yazı istediğimizde şu yanıtı aldık: "Çeşitli sağlık sorunlarım, işlerimin yoğunluğu biraz da ihmalkârlıktan olsa gerek, uzun zamandır Dergimizden uzak



kaldım. Yıllarca 'Yazı Kurulu' üyesi olarak görev aldığım, emek verdiğim Dergimizle her zaman övünç ve kıvanç duyuyorum. En kısa zamanda, tekrar aranızda olacağımdan kuşkunuz olmasın."

Rüştü Asyalı'nın sayfalarımızı renklendirecek yazılarını beklediğimizi vurgularken; O'nun, sevgili babası Mehmet Bahattin Asyalı (1910-1981) ile ilgili olarak kaleme aldığı ve Dergimizin 8/1994 sayısında yayımlanan 'Bugün 5 Mayıs, Babam 84 Yaşında' başlıklı yazısını bir kez daha yayımlıyoruz.

Mehmet Bahattin Asyalı, yaşasaydı bugün 98 yaşında olacaktı...

Rüştü Asyalı'nın, günümüz koşullarına ve ülke gündemine uygun düştüğünü sandığımız yazısının ilginizi çekeceğini umuyoruz.

Dostum Nihat Asyalı'dan çok şey dinledim... Etkilendiğim, yönlendiğim, yenilendiğim, yüreklendiğim; kısacası, doğruya, güzele, yararlıya yönelik çokook şey! (Doğaldır ki çokook da tartıştım, nedir doğru, hangisi güzel, nasıl yararlı?.. diye.) Kendisi, rastlantının güzelliğine bakın ki, benim, özbeöz, ana-baba bir kardeşim olur, doğum tarihiyle de "ağabeyim" dir.

Dostum Nihat Asyalı'nın çok iyiliğini gördüm, görmekteyim de... Ama, bir iyiliğini unutamam, o da şu: Sevgili babamız Mehmet Bahattin Asyalı'nın, Erzincan'ın Eğin (şimdiki Kemaliye) ilçesindeki -ilk- öğretmenliği sırasında, "Atatürk Çocuğu" olma bilincinin, Ankara'daki Milli Eğitim Bakanlığı'nca sezinlenmesi ve babamıza "Özel Bakan Teşekkürü" ile bir gramofon, bir de plak gönderilmesinin onurlu öyküsü nü bana aktarmasıdır.

Ama öykümüzün kahramanı, ne sevgili ağabeyim Nihat Asyalı'dır ne de Milli Eğitim Bakanı Reşit Galip (Bey). Öykümüzün kahramanı, 1933 yılında, 23 yaşında, Türkiye Cumhuriyeti'nin "yeni" öğretmenlerinden -Ağınlı- Mehmet Bahattin Bey'dir.

Ne yapıyor M.Bahattin Bey? Devrim mi? Hayır, yapılan ve yapılmakta olan devrimleri koruyor, kolluyor, uyguluyor. Nasıl yapıyor? Kalkıyor, Milli Eğitim Bakanlığı'na "telgraf" çekiyor. (Ben de dikkatinizi çekiyorum, o zamanda Milli Eğitim Bakanlığı'na telgraf çekmek ve bir şey istemek, bildiğim kadarıyla yürek istermiş.)

Efendim, konu şu? Yıl 1933 ya? "Onuncu Yıl Marşı" var ya?

"Çıktık açık alınla, on yılda her savaştan/ On yılda onbeş milyon, genç yarattık her yaştan"

Babam buna inanıyor, güveniyor! Çünkü, o on beş milyon gençten biri de kendisi, nasıl inanmasın?

Bu “Onuncu Yıl Marşı”nın sözleri ve notaları, Türkiye’nin -herhalde- her yerine dağıtılıyor. Bu arada, Erzincan’ın Eğin’inde bir -ilk- öğretmen olan M. Bahattin Asyalı da bu gönderilenleri alıyor almasına, ama öğrencilerine öğretemiyor. Nasıl öğretsin? Elinde, bir şiir var, bir de ömründe belki de ilk kez gördüğü “nota”? Bizimki, telaşlanıyor, şaşırıyor sonra öfkeleniyor... Ve -yaramana sığınıp- bir mektup döşeniyor. Kime? Milli Eğitim Bakanlığı’na... Diyor ki, “Biz bu marşı nasıl öğreteceğiz” Hemen yanıt geliyor...

“Öğretmen, M.Bahattin Bey,

Takdir ve teşekkürle, size bir “gramofon” ve “Onuncu Yıl Marşı” plağı gönderilmiştir. Başarılarınızın devamını dilerim.

**Dr. Reşit Galip
Maarif Vekili”**

Babam, eski deyişle ilk -ve galiba son- “takdirname” sini böylece alıyor. (Hepimize yeter!) Ve, çocuklarına “Onuncu Yıl Marşı”nın doğrusunu, sağlıklısını öğretiyor. Oh be!

Sevgili babamın görüp-göreceği “nimet” bu oldu sanıyorum...

*“Çıktık açık alınla, on yılda her savaş-
tan/ On yılda onbeş milyon, genç yarattık
her yaştan”*

Yıllar geçti! 1933’den bugüne, köprülerin altından ne sular aktı. Hani, Atatürk devrimlerine gönül vermiş, Mehmet Asyalı -öğretmen- var ya? O, içine kapandı! Ne yapsındı? Ben bile, (Doğumum: 1947) 1923’de doğmayı, yaşamayı yeğlerken, (ya-

ni Atatürk döneminde) zaten o günlerde doğmuş, yaşamış sevgili babam, 1980’i de yaşayınca epeydir özlediği “ölüme yattı.” Babam, ne zaman güvendiği dağlara “12 karı” yağsa ölüme yatarı. Niye? O umudunu yitirmişti. Ama, biz - hâlâ ya da henüz yitirmemiştik. Ama... Babam, meğerse haklıymış, 1933’ün öğretmeni, 1994’ü -nerdeyse sezmiş de öyle ölmüş- çocuklarının esenliği için sağlıklı bulmamış. Çocuklarının derken, herhalde, okuttuğu bütün “Türk” çocukları anlaşılmalıdır.

Babamı, öğrencileri nerde görseler teşekkürle karşılar, ellerinden öperlerdi. Ben de, teşekkürle, dostum Nihat Asyalı’nın ellerinden öperim. Bu değerli anıyı, bana aktardığı, beni de onurlandırdığı için.

Benim için, marşların en güzeli, en anlamlısı “Onuncu Yıl Marşı”dır. Sonunu hatırlıyor musunuz?

*“Türkün, Cumhuriyetin, göğsümüz tunç
siperi/ Türk’e durmak yaraşmaz, Türk ön-
de, Türk ileri...”*

“Çiçeği burnunda öğretmen” babam Mehmet Asyalı’yı 84’üncü doğum gününde, özlemle ve saygıyla anıyorum.

Babam, 1981 yılında -umutsuzluktan- öldü. Işıklar içinde yatsın. Babam, “Ne umdum, ne buldum?” dedi! Ama, biz yaşıyoruz ve umutsuz değiliz. Ve ölmüyoruz. Ve şimdilik!

* * *

(Şimdi, ayraç içinde diyeceğimizi diyelim:

‘Ve ölmüyoruz’u ulus olarak diyebiliyorsak, yani; direnerek ve inanarak, o zaman, “ve şimdilik” karamsarlığının anlamı kalmaz... ve UYANIYORSAK!?)

Mayıs - 1994

SAVAŞ

Mehmet ORHAN

Beş haziran altmış yedi
Saat yirmi suları
Mevsim ilkyaza giredursun
Paris hâlâ yedeğine almış
Bahçelerde, parklarda sürdürüyor bahar.

Afacan bir çocuktur Paris'te bahar
Serin rüzgârlar eşliğinde
Taze çimenleri ıslak elleriyle yolar
ve mini etekleriyle oynar
Fıkır fıkır geçen kızların.

Beş haziran altmış yedi
Saat yirmi suları
Rond Point des Champs Elysees'de
Etoile'e karşı oturmuşum
Ama ne bir türkü tutturmuşum
Ne de cilvesine kapılmışım
Şu tepeden tırnağa dişi yosmanın.

Beş haziran altmış yedi
Paris'te "nesim-i nevbahar"
Çiçekli bahçelerde ıtır kokluyor
Taa ötelerde, Akdeniz'in öbür ucunda
Alev kusan, insan yiyen makineler
Taşı toprağı yakıp yıkıyor
Kızıl bir şal örtünen şu bulut parçası gibi
Çöle insanların al kanları akıyor.

Beş haziran altmış yedi
Saat yirmi suları
Paris'te güneş batıyor
Her saat başı baskı yapan gazeteler
Mısır-İsrail savaşını anlatıyor
"Çetin savaşlar başladı" diyor France Sair
Kızgın çölünde Arabistan'ın.

Yürüyor İsrail, hincin ve hırsın yolundan
Barut ve kan kusaraktan
Modern çağa ve uygar dünyaya karşı
Bıyık altından gülerekten.

Paris-5 Haziran 1967

AĞIN'A İLK GİDİŞİM

Behiç KÖKSAL

22 Temmuz 1946... Pazartesi.

Dün Diyarbakır'daki teyzemden Elazığ'a geldik. Elazığ hayli kargaşalı bir haldeydi. Çünkü milletvekili seçimi vardı. Yeni kurulan Demokrat Parti ile eski CHP arasında çekişmeli bir seçim yapılyordu. Beni bunlar pek ilgilendirmiyordu. Benim aklımda fikrimde, yıllardır annemden, teyzelerimden, büyükanne ve büyükbabamdan dinleye dinleye ezberlediğim Ağın vardı. Yarın oraya gidecek, annemin anlata anlata bitiremediği devirmeden salatalıklar koparacak, Sıtma pınarında yıkanacak, Andiri Köyü'ne gidip kavun yiyecek ve eşeğe binip anneannemin köyü olan Pağnik'e gidecektim. On gün misafir kaldığımız Diyarbakır'daki Ayşe Teyzemde de hep Ağın'ı konuşmuştuk. Uzun lafın kıyası Ağın artık bende bir tutku olmuştu.

O sabah erkenden, Elazığ'da Hasan Amcanın ŞARK Oteli'nin kapısına eşyalarımızı indirdik. Bekliyorduk. Ama ben ne beklediğimizi, niye beklediğimizi bilmiyordum. Büyüklerimizle bizim aramızda, o zamanlar o kadar mesafe vardı ki onlara bir şey de soramıyordum. Güya dedemle, büyükannem beni bu yıl tatil gezisine götürüyorlardı. Güya diyorum çünkü benimle hiç ilgilenmiyorlar, bana evinden ilk defa ayrılan, anne-baba ve kardeşlerinden ilk defa kopan bir insana yapılması gereken alakayı göstermiyorlardı. Ankara'dan buraya kadar geçirdiğim günler esnasında, ömrüm boyunca unutamayacağım, benim için çok acı olaylarla karşılaşmıştım. Bugün torun sahibi olan bir insan olarak, o günlerde büyüklerimin, torunları olan bana nasıl böyle davrandıklarını daha büyük bir acı ile hatırlıyorum!..

Sabahleyin saat altı buçukta otelin önüne nef-ti renkte, Mercedes marka bir kamyon yanaştı. Arkası eşya doluydu. Bizim eşyaları da attık üstüne. Büyükanne ve büyükbabam şoför mahalline oturdular. Şoförümüz Hamza adında, güler yüzlü, başı kasketli, orta yaşlarda bir efendiydi. Ben, şoför muavini ve başka iki kişi kamyonun arkasındaki eşyaların üstüne oturtulduk. İşin kötüsü ben-

de korkunç derecede bir yükseklik hobisi vardı. O eşyaların üstüne çıkınca aklım başımdan gitti. Ama dedim ya büyüklerime bir şey söylemek ne haddime!.. Yola koyulduk. Kamyon virajlara girip tepelere yükseldikçe gözlerimi kapatıyordum. Bana yolculuk zehir olmuştu sanki. Meğerse Elazığ/Keban arası ne kadar iyi yolmuş, Keban/Ağın yoluna göre!..

Keban'a geldiğimizde saat: 11.30'du. Çok acıkmıştım. Dedem, "İşte Behiç, babanın memleketi burası. Sen de burada doğdun. Nasıl beğendin mi Keban'ı?" dedi.

O anda ben hiçbir şey görmüyordum ki. Hep yolları düşünüyordum. Orada ne kadar kaldık pek bilmiyorum ama karnımı doyurmuştum. Keban'dan çıktık. Daracık yoldan Fırat Nehri'nin üzerindeki köprüye doğru iniyoruz. Şimdi Keban Barajı'nın suları altında kalan bu köprüye doğru inerken hep nehre uçacağız sanıyordum.

Hamza Amca işinin çok ehli bir şöfördü ki, Allaha şükür kazasız belasız akşam saat: 6.00'ya doğru Ağın'ın Cami meydanındaki Cemal Abinin kahvesinin önünde durduk. Beyaz yazmalarını başlarına sarmış bir yığın hanım ve hayli kalabalık sayılacak birçok kasketli bey kamyonun etrafını çevirdi. Ben tabii ki kimseyi tanı mıyordum. Büyükannem hanımların çoğu ile sarılıyor, birbirlerinin ellerini öpüyorlar, dedem ise birçok kişiyle ayaküstü konuşmalar yapıyordu. Baktım bizim eşyaları kapan gidiyor.

Bir ara hanımlardan biri anneanneme, "Nesibe Abla bu çağa kimin?" diye sordu. Anneannem de, "Benim Haççenin büyük oğlu" diye cevap verdi. O zaman o hanım gelip elimi tuttu ve hiç unutmayacağım şefkatli bir ses tonu ile, "Ah kurban olayım yavrum. Annen benim hem okul hem mahalle arkadaşımı. Hoş geldin. Bugün dinlen, yarın bize gel sana ne seviyorsan o yemeği yapayım", dedi. Pek sevinmiş, pek saygı duymuştum o hanıma. Kadın da olsa, akranım olmasa da beni anlayan bir arkadaşım olmuştu.

Aradan bir saat geçmeden, bizler evimize gitmiş, kapının önünden akıp giden buz gibi suyun içindeki nefis ayrandan kepçe kepçe içiyorduk. Kapımızın önü bir anda bayram yerine dönmüştü. Kadınlı erkekli candan bir topluluk bizi bağrına basmıştı. Ben, şahsıma yadelde olduğumu unutmuştum.

Gecenin karanlığı çökünce, benim için yeni bir mahrumiyet başlamış, bol ışıklı elektriğin yerine cılız ışıklı gaz lambası ışığıyla karşılaşmıştım. Gerçi zaman zaman ceryan kesilince gaz lambası yakıyorduk Ankara’da, ama burada gaz lambasından başka bir şey yoktu. Sonradan orada “Gemici Feneri” ve “Lüks” denen aydınlatma aracı ile tanıştım, ama onları dedem özel günlerde yakacaktı.

Ağın’da ilk arkadaşım, annemin amcasının oğlu Turgut Gençosmanoğlu oldu. Bir hafta sonra da Sadık Amcanın yeğeni Selâmi Gençosman gelerek bize katıldı. Üçümüz tam kafa dengi bir arkadaşlık kurmuştuk. Turgut; Dingidar, Paşikli ve Ağdunut köylerinde öğretmenlik yapıyormuş. Tabii şimdi tatildeydi. Selâmi de Adapazarı’nda talebeymiş. Ben de Ankara’nın tarihi Taş Mektebi’nde talebeydim.

Günler geçerken, Ağın’a iyiden iyiye alıştım. Osmanbaşına çıktım, böcekler yakaladım. Sıtma pınarının buz gibi akan suyunun altında yıkan-dım. Sabah serinliğinde devirmeye gidip, üstleri buharlı salatalık, domates ve biber koparıp yedim. Dut ağacının dallarına çıkıp dut silkeledim.

Turgut beni iki sefer at ile öğretmenlik yaptığı köylere götürdü. O köylerde bize gösterilen ilgi, samimiyet ve yakınlık unutulacak gibi değildi. Yemiyor yediriyor, içmiyor içiriyorlardı. Türklüğün köklü misafirperverliği sanki onlarda simge-lenmişti.

Bir gün Sadık Amca (Gençosman) bana, “Yeğen kaç yaşındasın?” diye sordu. Ben de ona, “17 yaşındayım.” dedim. Bundan sonra Sadık Amca, “OOOOO... Sen tam evlenecek yaşa gelmişsin, sana torunum Nurten’i vereyim. Evlenin.” dedi.

O zamanlar bu tür konuşmalar evimizde kesinlikle olmazdı. Kulaklarıma kadar kızardığımı hissettim. Sadık Amca hâlâ devam ediyordu. “Siz de bir de ev açar her bir şeyinizi alırım. Bir de size on dönümlük sebze ve meyve bahçemi veririm. Rahatça yaşarsınız.”

Sadık Amca bunları söylerken büyükbabam, büyükannem başları ile onu tasdik ediyorlardı. Hele hayli yaşlı olan Gülnaz Hala, “Anan köle, Haççenin oğlu oldu da evlenecek çağa geldi.” diye endirekt olarak Sadık Amca’yı destekliyordu. Ben böyle bir şeyin imkânsızlığını biliyordum ama, o yaştan verdiği anlatılmaz duygularla kendimi hayali bir hanımın kollarına atılmışım gibi heyecanlanıyordum. Bu tatlı rüya ve konuşmalar günlerce sürdü. Bir anda kendimi bir evin ve bir hanımın mesuliyetini yüklenen bir erkek gibi görüyordum. Neden görmeyecektim ki... Benim yaşıma gelmeden evlenen o kadar çok arkadaşım vardı ki. Hatta çoğunun çocuğu bile olmuştu.

Turgut’un atı ile bir kez Arapgir’e de gittik. Andiri’ye gidip Nadir Amcanın elinden Andiri’nin meşhur tatlı kavunundan yedim.

Allah gani gani rahmet eylesin kapı komşumuz Gülhanım Bacı ile Mehmet Emminin yer sofralarında, Gülhanım Bacımın nefis mercimekli pilavına az kaşık sallamadım. Oradayken en unutamayacağım şey, bir sabah ezanını yatağымda oturup dinledikten sonra yatağa yeniden uzanıp yorganımı çektiğim anda, korkunç bir acı ile yataktan fırlamam olmuştu. Zira yorganımın ağzına yapışmış bir akrep, ben yorganı çekince burnumun tam ucundan beni feci halde sokmuştu. Gözlerimden bir anda yaşlar boşalmaya başladı. Çok büyük bir sancıyla kırvanıyordum. Ama beni sokan melun hayvanı bırakmaya da niyetli değildim. Böyle bir şeyin olabileceğini bana Mehmet Emmi söylemiş ve açılmamış bir jiletle bir şişe içinde amonyak vermişti. “Bak yeğenim seni bir böcek falan sokacak olursa, sokulan yerin yanını bu jiletle kes kanat, sonra da oraya amonyak sür.” demişti.

Ağın’daki evleri bilirsiniz, duvarları ve tabanı bembeyaz bir çamurla sıvanmıştır. Hemen yorganı yere yaydım. Baktım akrep orada, yan yan kaçıyor. Hemen kibrit çaktım ve nereye gittiyse çaktığım kibritleri oraya tuttum. Sonunda kaçmanın imkânsızlığını anlayan akrep kendi kendini sokup öldürdü. Çok sancı çekiyordum ama akrebi, Ankara’daki kardeşim Artanç’a götürmeye kararlıydım. Çünkü onun en büyük hobisi dağdan, bayırdan böcek toplayıp koleksiyon yapmaktı. Ve akrebi alıp bir kutuya yerleştirdim. Sıra kendi bakımına gelmişti. Hemen jileti açtım ve o andaki

sancının verdiği hırsla olacak öyle bir sürdüm ki burnumun ucu ikiye ayrıldı sanki. O biçim kan akıyordu ki bastım amonyağı. İşte o anda sandım ki burnum bir anda kocaman olup yere düştü. Hele o acı, unutulacak gibi değildi. Kimseyi uyandırmamak için kendimi devirmeye zor attım. Orayı ne kadar dolandım bilemiyorum. Acı ve yorgunluktan salatalık bahçesinde sızmış, uyumuşum.

Ankara'ya dönüş günlerimin yaklaştığı bir zamanda İstanbul'dan yeni evlenen dayım ile yengem gelmişlerdi.

Dayım o sıralarda çok ünlü bir gazeteci olan Kemal Zeki Gençosman'dı. Yengem de Dil-Tarih ve Coğrafya Fakültesini bitirmiş bir hanımdı. İngilizce öğretmeniydi. Dayımı herkes tanıyor, seviyor, yengeme yakınlaşmak istiyorlardı. Ama yengem çocukluğundan beri İstanbul'da yaşadığı için olacak, bütünüyle yaşamının dışında olan bu çevre ve bu insanlara pek yakınlık gösteremiyordu. Bu yaşantı karşısında çok durmayıp, dayımın Ülke gazetesini çıkardığı Sivas'a döndüler.

Ağın'ın sevimli berberi Genççağa'nın koltuğuna oturarak, Turgut, Selâmi ve benim cascavlık kafa ile kalkışımız, Ağın'da günlerce komedi konusu olmuştu. Öyle ki sıfır numara saç tıraşından sonra, anneannem ve dedem dahi beni tanıyamamışlardı.

Artık günler su gibi geçiyordu. O zamanlar orta öğretimi bitirme, bugüne göre çok değişik sistem içinde, yazılı ve sözlü imtihanlarla mümkün oluyordu ve ben de bütünlemeye kalmıştım.

Ankara'ya dönmek için Elazığ'a gitmem gerekiyordu. Ağın'dan haftada iki araba kalkıyordu. Biri Bedri'nin arabasıydı, diğeri de Hakkı'nın arabası diye biliniyordu. İmtihan günlerine yetişebilmem için yer ayırtmaya gitmiştim. Rahat yetişebileceğim güne yer kalmamıştı. Bir sonraki sefere yer alabildim Bedri'nin arabasına. Ne yazık ki Bedri'nin arabası da Keban-Ağın arasında çamura saplanıp gelememişti.

İmtihan gününe yetişebilmek için bir tek çare kalmıştı. Eski Malatya'ya kadar yaya gitmek. İmtihana yetişmem şart olduğuna göre bu 108 kilometrelik yolu, ister istemez yayan gidecektim. Gittim de...

Bu çok enteresan ve meraklı yolculuğumu daha sonraki sayımızda anlatayım. Şimdilik kalın sağlıcakla...

YUNUS

Niyazi Yıldırım
GENÇOSMANOĞLU

Yönelmiş ondan yana

Ki, ateş düşsün cana.

Abestir özge mana...

Yunus, yanmış demektir.

Öz nedir... Silmiştir o,

Söz nedir bilmiştir o,

Denilmez, "Gelmiştir o"

Yunus, inmiş demektir.

Gök içre cümbüş-visal,

Olmuştur, değil masal...

Dokuz seyyare misal

Yunus, dönmüş demektir.

Elinde aşk fanusu,

Geçerken okyanusu,

Görenler var Yunus'u...

Yunus, yunmuş demektir.

Türk Yunus, Derviş Yunus...

Dileğe ermiş Yunus,

Kendi de dermiş Yunus

Yunus, kanmış demektir.

SÖYLEŞİLER...

Nihat ASYALI

AŞK VE SEVGİ ÜSTÜNE (II)

Geçen sayımızda, Erich Fromm adlı düşünürün sevgi üzerine düşüncelerine değinmiştik. Bu ilginç konuya kaldığımız yerden devam edelim ve “Sevgi vermektir, almak değil.” görüşünü ele alalım... Erich Fromm sözlerine şunları ekliyor, “Vermek konusunda en büyük yanılgı; bir şeyden vazgeçme, ondan yoksun kalma, şeklinde anlaşılmasıdır. Kişiliği gelişmemiş birisi verme eylemini böyle anlar. Tüccar kafalı bir kimse ancak, bir şey almaya karşılık olarak bir şey vermeye hazırdır...” Oysaki Fromm diyor ki, “Yaratıcı kişi için vermek , (Bunu seven kişi için vermek diye de niteleyebiliriz.) almaktan daha coşkunkluk yaratır. Yaratıcı kişi (ya da seven kişi) verme eylemi sırasında gücünü, zenginliğini, üstünlüğünü yaşar. Verme eylemi onun canlılığını sergiler.”

Erich Fromm, bir başkasını severek, yani, ona sevgisini vermek suretiyle var olan kimseye ilişkin olarak, o kimsenin neler verdiğini şöyle sıralıyor, “Sevinçlerinden, ilgilerinden, üzüntülerinden bir şeyler verir. Almak için vermez; onun için vermek, başlı başına eşi bulunmaz bir sevinçtir.”

Görüldüğü üzere, aşk-sevgi üstüne konuşmak öyle sıradan, basmakalıp sözlerle yürütülemez. Daha önce dediğimiz gibi, öyle kulaktan dolma kalıplarla bilgiçlik taslamaya gelmez... “O söylediğin aşk değil, ona sevgi derler.” diye ahkâm kesen adama sormalı; aşk neymiş? Ne anlama geldiğini öğrenmek için zahmet buyurup bir sözlüğe bile bakmamıştır. Ama, o konuda konuşmaya kendini yetkili bulur. Oysa sevgi üstüne tarih boyu binlerce kitap yazılmıştır. Pek çok filozof aşkı, sevgiyi irdelemiş, görüşler-kuramlar ortaya atmışlardır. Onlar bile, bizim o çokbilmiş vatandaşlar kadar kesin yargılar koymazlar ortaya.

Aslına bakarsanız, o bizimkiler her konuda al-lameyi cihandırırlar. Sadece böyle kesin yargılar ileri sürmekle kalmazlar. Yargılarını dayatırlar size... Karşı çıkmaya görün, hemen saldırıya geçerler... Neyse, fazla kurcalamayalım dağıtacağız konuyu. Ne yapayım ki, tanık olduğumuz tartış-

malar aklıma geldikçe canım sıkılıyor... İçim kararıyor... Yakınmadan edemiyorum.

Esas konumuza dönersek; sevgi, yalnızlığımızı gidermenin en etkili yoludur demiştik. Sevmek yolu ile yalnızlıktan kurtularak, yalnızlığımızı aşarak, sevdiğimizle bütünleşiriz. Onunla birleşiriz. Onunla güçlü bir varlığa erişiriz.

Sevgide bu birlikte var olma isteği belirleyicidir. Aşk şiirlerine baktığımızda bu birlikte var olma isteğini, özlemini görürüz. Fuzuli’nin ünlü “Su Kasidesi”nden bir beyitle örnek verelim:

“Dest-busi arzusuyla ölürsem dostlar/ Küze eylen toprağım sunun anınla yâre su”

Fuzuli, dostlarına seslenip diyor ki, “Ey dostlar, sevgilinin elini öpmek isteğimi, özlemimi gidermeden, bu özlemle ölüp gidersem eğer... O zaman benim toprağımdan kâse yapıp o kâseyle sevgiliye su verin.” O zaman n’olacak? Sevgilinin elleri, dudakları toprağına degecek, dokunacak ve böylece sevgilisine kavuşacak, onun varlığında bir olacak.

Şiirdeki müthiş düş zenginliği, duygu anlatımı bir yana, etkileme gücü de müthiş. Fuzuli’nin büyük ustalığı bu bir tek beyitle bile kanıtlanıyor. Aşk-ı yaşamış olsun ya da olmasın, bu şiirin anlatım gücünden etkilenmeye, heyecanlanmayana ben ne diyeyim şimdi. Moda bir söz çıktı son zamanlarda, bari ben de onlar için bu sözü kullanayım, “Hadi, yolun açık olsun kardeşim!..”

Konuyu sulandırmak istemiyorum kuşkusuz. Ama, şiire dudak büken, şiiri küçümseyen tiplerle sık sık karşılaştığımız oluyor. Divan şiiri olsun, modern şiir olsun, şiirden anlamadıkları için, anlamak için biraz olsun çaba harcamaya zahmet buyurmadıkları için, küçümsemeye yeltenenlere sizler de rastlamışsınızdır. İşte, bu tipler benim içimi karartır, üstelik , “Ona aşk denmez, şuna denir, ona sevgi denmez, buna denir.” diye ahkâm kesenler de genellikle bu şiire, felsefeye tepeden bakanlardır. İşte bu tipler benim canımı sıkar. Ancak, öyle içimin kararmasına, canımın sıkılmasına da fazla yüz vermem doğrusu... O yeni icat söyleme

başvururum. “Hadi canım, Allah yolunu açık et-sin... Hadi anca gidersin...” deyip savarım ba-şımdan. Siz de öyle yapın isterseniz. Çok iyi olu-yor...

Aşk-sevgi ölümsüz konudur, demiştik. Aşk üstüne çağlar boyu yazılan şiirler için kim bilir kaç bin ton mürekkep tüketilmiş, kim bilir kaç milyon tomar kâğıt, papirüs harcanmış... Herhal-de harcamaya değer ki harcanmış... Ayrıca, sevgi çok ilginç bir konudur. Belki de konuların en il-gincidir. Şöyle bir söz söylesek pek de yanlış sa-yılmaz: “Bütün yollar sevgiye çıkar!” Bakalım öy-le mi?

Beni politikaya atılmak hiç ilgilendirmiyor. Ama bir arkadaşımı çok ilgilendiriyor. Birkaç ne-deni olabilir. Ancak, baş nedeni politikayı sevme-sidir... Siz sporla pek ilgilenmezsiniz. Ama bir başkası çok ilgilidir. Yine birkaç nedeni vardır. Sağlık için, güzellik için vs. ilgilenilebilir. Fakat bu nedenler sizin için de geçerli olduğu halde siz sporla ilgilenmiyorsunuz. Bir başkası çok ilgile-niyor. Çünkü, onun ilgisinin birincil nedeni sporu sevmesidir. Örnekleri istediğimiz kadar çoğaltabi-liriz. Hepsinde aynı sonuca varacağız.

“İlgi, sevgiden doğar.” biçiminde bir genelle-me bile yapabiliriz. Şimdi yukarıda söylediğimiz sözü yineleyelim. “Sevgi çok ilginçtir. Konuların en ilginç sevgidir.” Bu durumda: “Farklı ilgi alanları kadar farklı sevgi çeşitleri vardır.” diyebi-liriz. Ancak, bizim burada incelediğimiz başlıca sevgi çeşidi iki cins arasındaki sevgidir. Ayrıca, Tanrı sevgisi, yurt sevgisi, anne sevgisi, doğa sev-gisi gibi alanlardaki sevgi çeşitlerine de değinme-miz mümkündür.

İnsanları yaşama bağlayan şey sevgidir... Ya-şamı seversek yaşamı sürdürebiliriz... Bu sevgi tükenirse yaşam da tükenir. Ya son verilir yaşama birden tüketilir ya da yaşam sevilmiyorsa o ya-şam yavaş yavaş eriyip söner. Buradan şu sonucu da çıkarmak mümkündür. Demek ki sevgi, ayrıca, yaşamsal bir konudur!

Görüldüğü üzere, sevgi konusu uzayıp gidi-yor... Bu güzel konuda daha çok söyleyecekleri-miz var. Aşk-sevgi konusunda konuşmak, söyleş-mek herkesin hoşuna gider. Dedikodu tatlı şeydir derler... Dedikoduların en tatlısı da aşk dedikodu-larıdır herhalde. Ama bakın şair ne diyor:

“Aşk imiş her ne var şu âlemde/ İlm bir kil-kal imiş.”

Demek istiyor ki; varlığı var olanı anlatan, açıklayan aşktır. Bilim ise bir dedikodudan ibaret-tir. Yine de bizler aşk dedikodularını severiz.

Aşktan söz etmek, hele âşık ise insan, aşk üs-tüne konuşmak heyecan verir o insana. Acılarını anlatmak da insanı mutlu eder. Seven insanın aklı-fikri sevdiğindedir. Her an onu düşünür, her an onu yaşar. Telefon çalsa, sevgilisidir diye yüreği kuş gibi çırpır. Gözü sevgilisinin gelip geçtiği yollardadır. Her an onun o yollarda görünmesini bekler. Her an herkesle sevgilisini konuşmak, hep sevgiliden söz etmek ister. Bu durumu anlatan müthiş bir beyit vardır. XVI. yy. Divan şairlerin-den, Taşlıcalı Yahya Bey’in bir gazelindeki şu be-yit, âşıkların yaşadığı duyguyu çarpıcı bir güzellik-te anlatmaktadır:

“Kaşki sevdiğimi sevse kamu halk-ı cihan/ Sözüümüz cümle heman kissa-i canan olsa”

Ne diyor? Diyor ki Yahya Bey, “Dilerim ki; şu dünyada yaşayan herkes sevgilimi sevseydi de (ona âşık olsaydı yani) birbirimize hep sevgilinin öyküsünü anlatsaydık.”

Gerçek aşk insanı öyle sarıp sarmalar, öyle kavrar ki; işte böyle kıskançlık falan akla gelmez. Kaptırır kendini, herkes sevgilime âşık olsun ki, her an herkesle onu konuşayım, deyiverir. Se-ven insan doyumsuzdur. Sevgiliyle buluşmalar hep kısacık gelir ona... Seven kişi sevdiği ile bu-luştuğu anda ayrılacağı anın tedirginliğini yaşa-maya başlar. Kuşkusuz gerçek aşktan söz ediyor-uz. Gerçekten seven kişidir sözünü ettiğimiz. Yoksa, daha çok erkeklerde görülen bir yaklaşıma aşk diyemeyiz. Birçok erkek, kız arkadaşını seks, ihtiyacını gideren bir varlık olarak algılar. Onların buluşmasında, gerçekten seven kişinin, sevgilisi-ne duyduğu doyumsuzluktan söz edilemez. O tip erkek “ihtiyacımı gidersem de gitsem” diye düşü-nür hep... Bu ilişkide sevgi söz konusu olamaz. Kadına gelince... O da buluşmalarda, seven kişi olarak değil de, erkeğin kendisini sevmesi, ilerde kendisi ile evlenmesi için, erkeğin isteğine karşı-lık verir. Ya da tıpkı erkek gibi, erkeği seks arka-daşı olarak görebilir. Bu tip kadın ve erkeklerin buluşmalarına aşk buluşması, âşıkların kavuşması diyemeyiz.

Bizim sözünü ettiğimiz buluşma, Yahya Kemal'in "Vuslat" şiirindeki buluşmadır. Yahya Kemal o buluşmayı nasıl anlatıyor görelim:

"Bir uykuyu cananla beraber uyuyanlar,/ Ömrün bütün ikbalini vuslatta duyanlar."

Sevgiliyle buluşup onunla birlikte uyuyan ve bu buluşmayı, bu kavuşmayı, hayatta ulaşılacak en yüksek makam sayanlardan söz ediyor Yahya Kemal. Kimdir onlar? Gerçekten sevenlerdir. İşte onlar için bu buluşma gecesinin sevinci, tadı, mutluluğu sanki hiç bitmeyecek gibidir. Sabah olduğunun farkına bile varmazlar. Bunu şöyle anlatıyor şair:

"Bir hazzı tükenmez gece sanmakla zamanı,/ Görmezler ufuklarda şafak söktüğü anı."

Buluşmayı bir cennet olarak niteliyor ve diyor ki:

"Zenginler o cennette fakirlerle müsavı"

Bu güzel şiir, sevenlerin şu dileği ile sona eriyor:

"Ey tatlı ve ulvi gece! Yıllarca devam et!"

Yahya Kemal şiirinde, sevmenin büyüsunü vurguladıktan sonra, sevenin doyumsuzluğundan da söz etmiştir:

"Kanmaz en uzun buseye, öptükçe susuzdur./ Zira susatan zevk, o dudaklardaki tuzdur.. / İnsan ne yaratmışsa yaratmıştır o tuzdan."

Vuslat şiiri; sevenlerin buluşmasını, kavuşmasını anlatan aşk şiirlerinin en güzellerinden biridir. Şiir; iki cinsin birlikte olma isteğini, özlemini son derece etkileyici bir dille, aynı zamanda incelikli bir biçimle anlatıyor...

Sevgi, insanın yalnızlığını giderir, insanın bir olma isteğini doyuran bir şeydir, demiştik. Yine Erich Fromm'a kulak verelim: "Erkek ve dişi kutuplar arasındaki birleşme isteği, insanlar arası yaratıcılığın da temelidir... Tohumla yumurtanın birleşmesi çocuğun doğumunu hazırlar." Bu biyolojik bir açıklama ise de: "Durum ruhsal alanda da farklı değildir, kadın ile erkek arasındaki sevgide, kadın da erkek de yeniden doğarlar." diyerek, erkek ve kadın birlikteliğinin, sevgi açısından ne anlama geldiğini ortaya koymuş oluyor. Ortaya koyduğu nedir! Bir kez daha yineleyelim. Seven kadın ve seven erkek birliktelikleriyle yeniden var oluyorlar, bir yaratıcılık sergiledikleri gibi yeniden doğmuş oluyorlar.

Bizim Yahya Kemal de "Vuslat" şiirindeki dizeleriyle acaba bunu mu demek istedi?

"İnsan ne yaratmışsa yaratmıştır o tuzdan/ Bir sır gibidir az çok ilah olduğumuzdan."

Evet, sevgi üstüne çok şeyler söylenmiştir. Şairler, filozoflar sevgi üstüne kuramlar bile üretmişlerdir. Bunları incelemeye, anlatmaya kalkışamayız. Merak eden filozoflara başvursun...

Şöyle söylemler vardır: "Sevgi insanın gözünü karartırsa, aşk olur.", "Aşkın gözü kördür !", "Aşk gelirse başa, akıl baştan gider !" vesaire... "Sevenler kavuşamazsa aşk olur!" diyenlere de çok rastlarız. "Mutlu aşk yoktur!" diyerek kuram geliştiren filozoflar bile vardır. Ben o "Mutlu aşk yoktur.", "Sevenler kavuşamazsa aşk olur." , "Aşk sevene acı verir." gibi genellemelere katılmıyorum.

"Sevenler kavuşamazsa aşk olur !" sözünü ele alalım. Bu söz aşk masallarından çıkmış sanırım. Bizim "Kerem ile Aslı" , "Ferhat ile Şirin" , "Leyla ile Mecnun" masallarımız... Elin "Romeo ve Juliet" hikâyesi, hep kavuşamayan âşıkları anlatır. İnsanlar da ağlamayı pek severler. Özellikle ağlamak için uğraşırlar.

Nasıl ki o saydığımız aşklar birer masal ise "Sevenler kavuşmazsa aşk olur!" sözü de masaldır. "Aşk acı verir!" de masaldır. Bana göre bu sözler; insanların içindeki eziyet etme (sadizm) ve eziyet edilme (mazoşizm) eğilimlerinden kaynaklanan duyguları anlatmaktadır. "Mutlu aşk yoktur!" diyen filozoflar gibi, "Mutsuz aşk yoktur!" diyen filozoflar da vardır. "Sevmek acı verir!" diyenler gibi, "Sevmek, haz duymaktır." diyen filozoflar da vardır. Her şey gibi aşkın da acı verdiği anlar, haz verdiği anlar vardır. Bu nedenle, filozoflar kendi tezlerini ileri sürerken ne derlerse desinler, acısıyla, tatlısıyla aşk, aşktır. Yeter ki; sevmek olarak anlaşılsın...

Tek yanlı sevmek de olur, karşılıklı sevmek de olur. Sevginin özü gibi, bir sevgi çeşidi olan aşkın özü de sevmektir. Sevmek, bence, beklenti bile olamaz... Belki bir sonuç olabilir... Sevgi ve aşk üzerine ne kadar yazsak bunun sonu gelmez... Bıraksalar Binbir Gece Masalları gibi uzayıp gider.

O nedenle, gelecek sayıda tekrar buluşalım diyerek konumuzu burada noktalayalım.

HER ŞEY PERİŞAN

Halit HOCAOĞLU

AĞın toprağını dolaőtım durdum,
Sesime ses veren canan perişan.
AĞlayıp durdum, hayaller kurdum,
Feryadı zârimi duyan perişan.

AĞın'a dânersen gûnûn birinde,
Sanırsın her şey yerli yerinde.
Eski tad kalmamış yemeklerinde,
Yoğurtlar ekőimiő, ayran perişan.

Geceler sessiz, incoplar ôtmez,
Nice ocak sônmiő, bacası tûtmez,
Bu hali tarife kalemim yetmez
Bûlbûllerde bile figan perişan.

Bulgur kazanı boő, içi tamtakır,
Merhaba kesilmiő, kalmamış hatır,
Kızlar mini etek, hep tango tıtır,
Uzun tuman, seyvanlı fistan perişan.

AĞın'ın durumunu gören hayrette,
Buna hayret ettim, ben de elbette,
Yaőlılar bizar, gençler gurbette,
Gurbetten sılaya dânen perişan.

Eski hatıralarımı andığım anda,
Gözlerim dolar bir diğer yanda,
Babamızdan kalan eski harmanda,
Gıdık kuzu otlar, harman perişan.

Atım sür'atlendi, dizgini kastım,
Dul idim evlendim, kadere küstüm,
Yerli malı dedim, bağırma bastım,
Gari benden yaşlı, gerdan perişan.

AĞın'da her düğün dernek anında,
Cirit oynanırdı bir başka yanda,
Şaha kalkan őahbaz atın olsa da,
Cirit oynayacak meydan perişan.

Bûyük nasihatı hemen her yerde,
Derman olur idi her onmaz derde,
Zamana çok direnen minarelerde,
Huőuyla dinlenen ezan perişan.

Dehey kôhne dûnya, bir yalan imiş,
Cücûgenli Fazlı'yla, Gani de gitmiş,
Efkârlı gırnata çalanlar bitmiş,
Gırnatalar küskûn, çalan perişan.

Melemez olmuş gıdık, guziler,
Görülmez olmuş kolik keçiler,
Tarihe karışmış eski çerçiler,
Toplu iğne, şeve satan perişan.

Eski odalar yok kış ortasında,
Şimdi soba yanar güz odasında,
Ocaklar küllenmiş yeni Ağın'da,
Süldügen ve tezek yakan perişan.

Caminin önündeki musalla taşı,
Dededen kalmıştı, kadimdi yaşı.
Aşağı Camimizin dostu sırdaşı,
Çınaraltı gitmiş, Koçan perişan.

Dosta ilgisizlik almış yürümüş,
Herkesin gözünü mangır bürümüş
Asmalar külleme, narlar çürümüş,
Bastıh, sucuh, tarhana yapan perişan.

Düşünme dostum, sen geleceği,
Kavundan ayır, kurtlu keleş,
Gelinlik kızların ot edeceği,
Bağ bahçe bozulmuş, hozan perişan.

Hey gidi Murat, şimdi nerdesin?
İçimde şahlanan bir efsanesin,
Keban Barajı'nın en dibindesin,
Suyun coşkunu akmaz, çalgan perişan.

Eli kulağa atıp Mezart bağında,
Ben de devran sürdüm eski Ağın'da
Yıllarca önceki yüksek ayvanda,
Kisekler çürümüş, hezan perişan.

Bir deli ozanım, gezer tozarım,
Destanı ömrümü söyler yazarım,
Serabı ömrümden ben de bizarım,
Yorgunum dizimde derman perişan.

Ağın Ağın deyû çağlayıp akan,
Tezekleri bile burnumda kokan,
Ağın'a yürekten türküler yakan,
Ağıtlar söyleyen ozan perişan.

Kimi var gurbetten fiyaka satar,
Yükseklerden uçar, kübradan atar,
Yeni yetmelerin çoğu dil çırtar,
Ağın şivesi yok, lisan perişan.

Makamat sahibi bizim horozlar,
Ötünce mangalda kül bırakmazlar,
Ağın ve Ağınlıyı pek tanımazlar,
Eski büyükler yok, mihman perişan.

Hey Halit, eskiden belki sarhoştun,
Bazen şaha kalkıp, çağlayıp coştun,
Şimdi eğri oturup, doğru konuştun,
Doğruyu söyleyen de, devran perişan.

BİTKİLERLE TEDAVİ VE GELİŞEN TEKNOLOJİ

Prof. Dr. L. Ömür DEMİREZER

Teknolojinin gelişmesi, bitkilerle tedavi konusunda kişileri; internette bilimsel olmayan bir takım sitelere veya televizyonlarda bitkilerin etkileri konusunda eğitimi olmayan, sadece konuya ilgi duyduğu için ilgilenen ve unvanından yararlanan profesörlerden ya da bu konuyu iyi bildiğini iddia eden kişilerden dinleyerek bitkilerle tedavinin kendi kendine tedavi yöntemi olduğuna inandırmıştır.

Türkiye’de son yıllarda hemen her yerde market, kuruyemişi, aktar ve zincir mağazalarda bitkilerle tedavi konusunda önerilerde bulunulmaktadır. Bu tür yerlerde konu ile ilgisi olmayan kişilerin yazdığı ve kişileri yanlış yönlendiren birtakım bilgilerin bulunduğu kitaplar, referans olarak alıcılara sunulmaktadır. Birçok hasta, tedavileri sırasında çevreden duydukları bitkisel ilaç önerileri ya da bu biçimde sağlanan başarılı tedavi hikâyelerinden sık olarak etkilenmektedirler.

Türkiye’de bitkisel ürünler besin desteği olarak sunulmaktadır. Bu son derece yanlış bir tutumdur. Çünkü besin desteği denildiği zaman yararlı etkilerinin yanı sıra zararlı etkilerinin de olabileceği düşünülmemekte ve güvenle kullanılmaktadır.

Bitkilerin modern ve bilimsel tedavi kapsamı dışında tutulması, insan sağlığı düşünüldüğünde son derece yanlış bir tutumdur. Uzun yıllar hekimlerin bitkisel ilaçları tamamen dışlaması sonucunda, yazılı ve görsel medyada bitkilerle tedavi konusu, bu konuda eğitimi olmayan kişiler tarafından gündeme getirilerek tavsiyelerde bulunulmaktadır.

Bitkilerle tedavi bir alternatif tıp yöntemi değildir. Sentetik ilaçlarla aynı ruhsat prosedürlerine tabi olan ve modern tedavinin içinde yer alan, eczanelerde satılan bitkisel kaynaklı ilaçlara bitkisel ilaç adı verilir. Bu ilaçlar doktor tavsiyesi ile kullanılmalıdır.

Türkiye’de sadece Eczacılık Fakültelerinin Farmakognozi Anabilim dalları doğal kaynaklı ilaç hammaddeleri ile ilgilenir. Tıp Fakültelerinde

henüz doğal kaynaklı ürünleri anlatan bir ders bulunmamaktadır. Farmakognozinin ne olduğunu daha açık olarak izah etmek istersek:

Yunanca: Pharmakon (tedavi edici madde, zehir) ve Gnosis (bilim) kelimelerinden türetilmiştir.

Biyolojik aktif etkin madde ve eczacılıkta kullanılan yardımcı maddeler ve bunların mikrobiyal, bitkisel veya hayvansal kaynaklardan elde edilişleri ile ilgilenen bir bilim dalıdır. Ayrıca, mikroorganizmalar ve deniz canlıları (bitkiler, hayvanlar, mikroorganizmalar) da Farmakognozi’nin konuları arasındadır.

Biyolojik aktif etkin madde denildiğinde, saf tıbbi bileşenler, tıbbi bileşenler karışımı, zehirler, diyagnostikler ve diğer yaşayan organizmaların ürettikleri tıbbi maddeler, örneğin; vitaminler, antibiyotikler, hormonlar, sitokinler, enzimler, kan ürünleri, aşılar, immünglobulinleri taşıyan droglar kastedilmektedir.

Drog: İlaç veya ilaç yardımcı maddesi olabilecek bitki ve hayvansal kaynaktan elde edilen hammaddelerdir.

Drog sözcüğü, Orta Asya Türkçesinde kullanılan "dalık (taluk)" kelimesinden gelmektedir. Bitkisel tıbbi drog terimi ile:

* Bitki, bitki organı veya bitki organının bir kısmı,

* Bitkilerden elde edilen ürünler (uçucu yağlar, sabit yağlar, reçineler, zamlar vb.) anlaşılmaktadır.

* "Drug" Anglosakson dil ailesinin kullandığı bir terim olup, sentetik kaynaktan elde edilen ilaçlar için veya uyuşturucu maddeler için kullanılır.

Farmakognozi terimi ilk kez 1811 yılında Avusturyalı Profesör J. A. Schmidt (1759-1809) tarafından Materia Medica adlı kitabında kullanılmıştır.

Yaprak, kök, kabuk veya çiçek drogları halk arasında "şifalı otlar" olarak adlandırılır. Bunların tedavi edici etkileri çok geniştir. Bunların yanı sıra bir de zehirli bitkilerden söz edilir.

AB üyesi ülkelerle karşılaştırıldığında Türkiye’de sorun nedir?

Avrupa’da bitkisel ürünler, eğer tedavi edici ya da hastalıkları önleyici etkiye sahipse tıbbi ürünler arasında sınıflandırılmaktadır. AB ülkelerinde 4.500’den fazla bitkisel ilaç satılmaktadır. Bunların yaygın olarak kullanılışı, yan etkilerinin etkin olarak araştırılmasına neden olmaktadır, dolayısı ile ciddi problemler nadirdir.

Bitkisel ilaç haline gelmemiş olan tıbbi bitkiler Türkiye’de aktarlarda, Avrupa’da ise eczanelerde satılmaktadır. Burada, satıldığı yerin değişmesi ne fark eder? sorusu akla gelebilir. Türkiye’de aktarlarda satılan tıbbi bitkilerin standardizasyonu bulunmamaktadır. Oysa AB ülkelerinde eczanelerde mutlaka standart kimyasal içeriğe sahip tıbbi bitkiler eczacının kontrolünde ve önerileri doğrultusunda satılmaktadır. Eczacılar gerek Türkiye’de gerek bütün dünyada tıbbi bitkiler ile ilgili donanımına sahip olacak şekilde eğitilirler.

17. yüzyılda eczacı tanımı şöyle yapılmıştır: "İспенçiyar diye dükkânında otlar, eczalar mevcut olup, tabibin ısmarladığı üzere şerbetler, macunlar yapan kimseye derler." Bu tanıma göre ilaç yapımında tıbbi bitkilerin kullanıldığı görülmekte ve bu konuda eczacıların uzman kişiler olduğu belirtilmektedir. Bugün de Eczacılık Fakültelerinin Farmakognozi Anabilim dallarında tıbbi bitkilerin etkileri, kimyasal içerikleri, kullanılma şekilleri, yan etkileri, kullanılan diğer ilaçlarla etkileşimleri, uyarılar ve önlemler anlatılmaktadır.

Bu nedenlerle, sağlıkla ilgili ürünlerin sağlık personeli tarafından önerilmesi çok doğaldır. Türkiye’deki bir diğer sorun ise hekimlerin bu konuda eğitim almamış olmaları ve dolayısı ile öneride bulunma konusunda çekinik davranmalarındır.

Aktarlar sadece baharat türü bitkisel ürünleri satmaya yetkilidirler. Aktar dükkânı açmak için herhangi bir eğitimden geçmek gerekmez. Sağlıkla ilgili konular ise çok hassas konulardır. Çünkü zararsız olarak düşünülerek verilen bir tıbbi bitkinin kullanılan bir ilaçla etkileşmesi muhtemeldir. Daha sonra çok farklı sonuçlar ortaya çıkabilir.

Örneğin; halk arasındaki tabirle kanı sulandırmak amacıyla Aspirin kullanan bir hasta Ginkgo

bitkisini birlikte kullanırsa kanama meydana gelebilir. Aynı zamanda yüksek tansiyon nedeniyle de ilaç kullanıyorsa bu takdirde aşırı hipotansiyon oluşabilir.

Etkileşmeler ilaç-ilaç arasında, ilaç-tıbbi bitki arasında, ilaç-besin arasında, ilaç-alkol arasında oluşabilir. 2 ayrı tıbbi bitki de birbirleri ile etkileşebilirler.

İlaç-besin arasındaki en önemli etkileşmelerden biri greyfurt suyu ya da süt ile ilaçların etkileşmesidir. İlaç alındığı zamana yakın bir sürede greyfurt suyu alınırsa ilacın etkisi toksik doza yani zehirli etkiye ulaşabilir. Süt içilirse bu takdirde ilaçtan beklenen etki görülmeyebilir.

İlaç-alkol etkisini de herkes yakından bilir.

Tıbbi bitkiler farmakolojik araştırmalar ve ilaç geliştirme için önemlidir. Sadece doğrudan tedavi etmek amacıyla kullanıldığında değil, aynı zamanda ilaç etken maddelerinin sentezinde başlangıç maddesi olarak veya farmakolojik aktif bileşikler elde etmek için model olması bakımından önemlidir.

Tıbbi bitkiler yüzyıllar öncesinden kullanılmalarına rağmen, çok az bitki türü mümkün olabilecek tıbbi uygulamalar için araştırılmıştır. Çok az miktarda bitki, ekstraktları, aktif bileşikleri ve preparatları için güvenlik ve etki verileri mevcuttur.

Dünyada bugüne kadar ancak 5.000 çiçekli bitki türü kimyasal olarak incelenmiş olup, 245.000 tür ise incelenmeyi beklemektedir. 1985’te keşfedilen toplam 3.500 maddenin 2.618’inin bitki kökenli olması, bitkiler âleminin kimyasal maddeler yönünden eşsiz bir hazine olduğunu göstermektedir.

Bitkiler Yunan, Roma, Mısır, Amerika yerlileri ve Hint tıbbında çok eski zamanlardan beri kullanılmaktadır. Geleneksel doğal ürünler ilaç geliştirmede çok önemli rol oynarlar. Son yıllarda doğal ürünlerle araştırmaya ilgi yeniden artmıştır. Diğer ilaç geliştirme metotları ile mukayese edildiğinde, doğal kaynaklı ilaç hammaddeleri ile araştırmalar hız kazanmıştır. Kimyasal ve sentetik ilaçların artan yan etkileri nedeni ile bitkisel ürünlerin kullanılışı doğu ve batı dünyasında önem kazanmıştır.

II. Dünya Savaşı Yılları “ANILAR”

Selçuk AYBEK

Evden Kaçıyoruz.

1943 yazıydı. Ağabeyimle ikimiz, annemi çok özlemiştik. Bandırma'ya kaçacaktık. Fikir, ağabeyimden gelmiş olmalı, o benden üçbuçuk yaş büyüktü. Bu karara varmak kolay olmadı; ama anne özlemi, her şeyi göze aldırıyor. Onu, bizden ne koparıyordu? Kim?.. Niçin?.. Pişirdiği yemeklerin tadı... İrmik helvası ne güzeldi... Beni yıkarken, şefkatli eli tenimi incitmez, gözüme sabun kaçırmazdı. Hastaysam, ona nazlanırdım. Gözlerimden okurdum sevgisini. Ben, annemi çok seviyordum. Babaannem onun yerini tutmuyordu; ortak anılarımız yoktu, birbirimize yabancıydık.

Nasıl kaçacaktık?.. Bu işi birlikte yapacağımıza göre konuşmalıydık. Yaya gidemezdik, yollarda kaybolurduk... Otobüse binsek, biletsiz olmazdı. Bu hesaplar kafamızdan hızla geçti. Bildiğimiz yol, trendi. Vagonlarda, hela aralığında, kompartımanlarda saklanmak kolaydı. Trenle kaçmak en iyisiydi...

Trende karar kıldık ama ya yarı yolda yakalayıp indirirlerse... Ya bizi döverlerse... Ya hapsederlerse... Bu olasılıklarla vazgeçecek gibi oluyorduk; ümitsizlikle sesimiz kısıyor, yüzümüz asılıyordu.

Sık sık tanıştığımız bir durum, kararımızı kesinleştirdi... Karşımızdaki yüzbaşının hanımı, kızını her gün, okula giderken uğurluyor, çantasına kurabiye koyuyordu. Ana kızın bakışlarında, sevginin ışıltısını görüyorduk. İçimizi, “Bizim de annemiz var... O da bizi seiyor!” özlemi yaktı.

Ağabeyim bize gerekli giysileri bohçaya koydu. Ben, sokak kapısında bekledim, gözüm yukarıda... O, ikinci kattan bohçayı attı. Görülme korkusu ve heyecanı içindeydik. Babaannem neredeydi bilmem. Komşular haber verebilirdi... Sanki herkes bizi izliyordu... Bize öyle geliyordu.

Altı yedi yaşında, böyle bir maceraya kalkışabilmek... Anne baba kendi dünyalarında, bize ilgisiz kalmışlardı. Anlam veremediğimiz bu gerginlik ortamında yalnızdık. Bizim için vazgeçilmez, anne baba birliğinin, onlar farkında değildi pek.

Yere düşen bohçayı kaldırmaya çalıştım. Merdivenlerden koşarak inen ağabeyim yüklendi. Sağa sola bakındık. O önde ben arkada, istasyonun yolunu tuttuk. İstasyon bir kilometre kadar uzaktaydı. Ağabeyim, arada bohçayı yere bırakıp dinleniyordu. Bir ucundan da ben tutmaya çalışıyordum. Tren henüz gelmemişti. Bir köşe-

ye oturup bekledik. Paramız yoktu, kaçak gidecektik. Huzursuzduk; anneye kavuşma isteğiyle titriyorduk.

Yarım saat geçti geçmedi. Biz öyle ürkek ürkek bakınırken, istasyon yolunda babam gözüktü, yanında bekçi vardı. Sevincimiz uçup gitti. Bizi görmüşlerdi demek. Öyle mahzun... Kımıldayamadık. Komşular mı haber vermişti, istasyon bekçisi mi görmüştü?.. Yanımıza geldiler. Babamda öfke yoktu. Yumuşak sesle:

- Hadi, eve gidelim, dedi.

Annesizliğin çocuktaki ağır yükünü, çekilmezliğini anlamıştı! Biz önde o arkada tıptış tıptış eve döndük.

Babaannemin sarılıp öpmesi, çaresizliği; babamın artan ilgisi... Bizi biraz yatıştırdıysa da sorunu çözmedi, özlemimiz sürdü.

Annem Geldi Ama Hastalandım.

Aradan çok zaman geçmedi, annem döndü. Babam, kaçma girişimimizi anneme bildirmiş olmalıydı. Aralarında ateşkes ilan etmişlerdi anlaşılan. Ben bu olayı hiç mi hiç unutmadım; keşke onlar da unutmasalardı.

Ama, nereden baksan çocuk! Ne kadar derdi olsa da oyun, onların en önemli işidir. Gün boyunca oynar, acıktığını bilmez, çağrılınca duymazdım.

Ağabeyimle arkadaşı, yeni bir oyun icat etmişler, ırmak kıyısında otlayan eşeklerle; binip inmece, koşturma falan. Birlikte giderdik bazen. Beni bindiriyorlar, ciddi ciddi, düşmemem için ne yapmam gerektiğini öğretiyorlar; sonra eşeğin kıcına sopayla vurup ürkütüyorlardı. Hayvan kaçıyor, kaçarken kık atıyordu; düşmemek için boynuna sarılıyor, bağıırıyordum.

-Yapmayın!!!

Ama dinleyen kim!.. Eşek, kık atarken onlar, kahkahalar atıyor; elleri kolları oynuyor, bedenleri eğritip doğrularak neşeyle zıplıyorlardı. Üç beş metre sonra düşüyordum. Bereket, yer yumuşaktı; kumda gene de bir yerlerim acıyor, ağlıyordum. Buna rağmen, ırmak kıyısına her gidişte, eşeklerle oynardık.

Çok geçmedi hastalandım, titremeye başladım, üstüme ne örterse örtsünler, nöbet geldiğinde adeta dişlerim takırdıyordu. İştahsızdım, gitgide zayıflıyordum. Kafam büyümüş gibiydi, incemiş boynum taşıyamıyordu. Canım; değil oynamak, yürümek bile istemiyordu. Bir lokma yemeği, ağzıma akıtılmak istenen bir kışık çorbayı reddediyor, benim için alınan sütü içemiyordum; öylesine bitkin, neşesizdim.

Sıtmaya yakalanmışım. Anlaşılan, ırmak kıyısında-ki durgun gölcüklerde üreyen sivrisinekler, hastalık aşıliyordu. Benim gibi çok kişi yatıyordu. Sıtma, çabuk geçmez, inatçıdır. İlacı, kinin ve atebrindi; kinin beyaz, atebrin sarıydı. Her yerde Sıtma Savaş Dernekleri, bu hapları bedava veriyordu. Kinin azdı. Atebrinin boyası, deriye yayılıyor, insanın yüzü sapsarı oluyordu. Zayıflık, halsizlik, balmumu gibi bir surat... Sıtmahılar, uzak-tan kolayca seçilirdi.

Zor yürüyordum. Sık sık nöbet geliyor, üşüyor, titriyordum. Yaz güneşinde ateş gibi ısınmış sokak çeşmesine uzanırdım. Eski usul çeşmenin önünde su yalağı, musluksuz borudan akan suyu, sandık büyüklüğünde deposu vardı, üstü düzdü. Orada öğlen sıcaklığında uyuyup kaldığım olurdu. Çeşmeden su dolduran, etraf-ta oynayanların şamatasını duymazdım. Beni tanıyanlar haber verirler, annem de:

- Yavrum! Hadi eve gidelim. Başına güneş geçecek, diye kaldırır, eve getirirdi.

Bu sıtma nöbetleri, ilkokul üçe değin zaman zaman yinelenirdi. Yeterli beslenme de olmayınca, koca kafalı zayıf bir çocuk olarak, görenlerin ilgisini çekiyordum.

Yumurta Çalma ve Kumru Avı

İki üç ev ötede, geniş avlusunda kümesi olan, bir komşu vardı. Biz çocuklar, “kale baskın” oynarken, çitle çevrili bu avluya dalar, ağaçların arkasına gizlenirdik.

Kale baskında, üçer beşer kişilik iki takım vardır. Takımlardan biri, kale kabul edilen bir ağacı tutar; diğeri, görünmeden gelip bu ağaca elini değdirirse, kaleyi ele geçirmiş, yani oyunu kazanmış olurdu. Hızlı koşma, iyi saklanma, bu oyunun gereği idi. Görülen, oyun dışı kalırdı.

Bir gün oyunda, bahçedeki kümese girdim. Aniden fırlayıp, karşı tarafın ağacını ellemek fırsatını kolluyordum. Gözüm karanlığa alışınca, köşede saman yığınının üstünde, bembeyaz bir yumurta gördüm. Oyun bitti, herkes dağıldı. Ben giderken, o yumurtayı aldım; cebimde mi, gömleğimin içinde mi, avuçlarımda mı, nerede sakladım; ama çok heyecanlıydım. Hırsızlık yapıyordum. Evde yumurta mı yoktu... Belki vardı, çocukluk işte!.

Benim olmayan bir şeyi almak... Bildiğim davranışlardan değildi. Sahibi beni görüp, “Utanmıyor musun?” dese, ne diyecektim?... Kem küm... Şaşkın ve mahcup... leblebiyle yumurta değiş tokuşuna nereden takmışım acaba?... Biri karşımda ktır ktır yiyip, beni özendirmiş miydi? Veya, bu eylemi denemek mi istiyordum bilemiyorum. Çocuk ruhunda, en iyi öğrenmenin deneme - sınama olduğu söylenir. Bu açıdan, belki de gerekliydi yumurta hırsızlığı...

Doğru, çarşının yolunu tuttum. Orada bir arkadaşın, bakkalda, yumurtayla şeker değiş tokuş ettiğini

görmüştüm. Onların tavukları vardı. Karmaşık duygularla içeri girip yumurtayı uzattım. Heyecanımı saklayabildim mi, yoksa bakkal vurdumduymaz birisi miydi... Yumurtayı alıp bana, istediğim leblebiyi verdi. Sıkıntı vardı içimde; kavrulmuş sıcak leblebiden pek tat alamadım, bunu hiç unutmadım. İyiyle kötüyü, doğruyla yanlış ayırma yeteneğinin, yani vicdanın geliştiği çağa gelmişim demek ki.

Savaş yıllarında kıtlık çoktu. Öğretmen maaşıyla kirada oturup; et, köfte yemek zordu, ete hasret gibiydik. Bunun etkisiyle olsa gerek, ağabeyim sapan yapmış, kuş avlamaya çalışıyordu.

Evimizin arkasında, yetişkin bir dut ağacı vardı. Kumrular, serçeler gelip konardı dallarına. Ne şans! Ağabeyim, yaşamının ilk avını yapmış, kumrulardan birini vurmuştu.

Olağanüstülük anlatan tiz bir sesle bağırdı:

- Vurdum! Vurdum!

Ağabeyim, yaptığına inanmamış gibiydi.

Yaralı kuş, dikenli bahçe çitinin dışına düştü. Olayı ben de izliyordum. Dallara çarpa çarpa inen yaralı ses!.. Heyecanlandık. Ağabeyim çitin üzerine, elinin ayağının çizilmesine aldırmadan fırladı; bahçede debelenen kuşu yakaladı.

Yaşamda ilkler unutulmaz. Gördüğüm manzardan etkilendim.

Gagası kanlıydı. Çaresiz... Kurtulmak için güçsüzce debeleniyordu. Bana acıyla bakıyor gibiydi. Elimi süremedim, korkmuştum.

Eve döndük, anneme verdik; o da yoldu, temizledi. Akşam, sofraya konan bulgur pilavının ortasında, kumrunun küçük gövdesi vardı; afiyetle yedik.

Ağabeyim gururluydu. Nasıl vurduğunu, durup durup anlatmaya çalışıyordu.

Yemeniye Rest

1943 Eylülünde okula başlayacaktım. Okumaya istekliydim. Sabırsızlanıyor; siyah önlük, beyaz yakaya özeniyordum.

Annem, çeyizinden kalma Singer dikiş makinesiyle önlüğümü dikti. Marangozdan tahta çanta alındı; içine defter, kalem, alfabe kondu. Sıra, ayakkabıya gelmişti. Mahallede yalınayak veya Cizlavet lastikle idare ediyorduk. Ayakkabı istedikçe:

- Okula giderken, deyip ertelemişlerdi.

Artık alacaktık.

Kunduracıya annemle gittik. Dükkânda, üsteleme me rağmen:

- Şimdi bunu giy. Sonra, iyisini alırsın, diyerek yemeni aldı.

Ucuz deriden, topuksuz, kara yemeniyi sevmedim, üzüldüm, biraz da ağladım. Küskün, eve döndük.

Ayakkabıcıların vitrininde siyah, kahverengi pırlırlı ayakkabılar... Ben, kahverengiyi daha çok sever-

dim. Onlardan birini düşlemiştim; okula başlayınca benim olacaktı ama olmadı. Aldatılmışlık duygusuyla karışık bir düş kırıklığı içindeydim.

Okul açıldı. Önlüğü giyip, yakayı taktım. Annem, düğmeleri tek tek ilikledi.

- Benim oğlum, okuyup büyük adam olacak! Allah, zihin açıklığı versin!

Öpüp uğurladı ama neşem yoktu, ikide bir yeme niye bakıyordum. Gözüm, herkesin ayağındaydı. Kimi ayakkabılı, kimi yemeniliydi benim gibi.

Babamın makamı, gideceğim okulun büyükçe bir odasıydı. Daha önce burayı bildiğimden, geniş bahçenin girişine vardığımda, yemenileri çıkarıp çantaya koydum. Öfkenin sertleştirdiği kararlı adımlarla yalınayak yürüdüm. Etrafımda, beni tanımayanların meraklı ve alaycı bakışları... Kapının önünde durdum.

Herhalde nöbetçi öğretmen görmüş veya biri haber vermiş olmalı, babam yanımda belirdi. Bağırmadan yemenileri giydirdi. Elimden tutup, dairesine götürdü. Sonra birlikte çıkıp kunduracıya gittik; seçtiğim ayakkabılar ayağımda okula döndük.

Şımartılmış değildim; cezalandırılmamamın nedeni, babamın bana hak vermesidir sanıyorum. Rahmetli, iyi bir öğretmendi.

Okulda kız ve erkekler kümelenerek, kısa zamanda kaynaştık. Takım kuruyor, yalancaktan kavgaya tutuşuyorduk. Misket oynayıp kazanmak, gazoz kapaklarını ütmek önemliydi bizim için.

“Duruma ve yerine göre çarık, lastik, nalın, köseleden çapula; evlerde hazırlanan yün ve iplik çoraplar giyilirdi. Bunlar da öteki giysiler gibi, atılcaya kadar defalarca onarılır. yamanır, asıl renk ve biçimlerini yitirirlerdi. (Hüseyin Gürbüz)”

Çocuk dünyamızda, biz ayakkabıyla uğraşırken, yetişkinler güç durumdaydı. Çıkarılan Milli Koruma Kanunu'yla Hükümet, insan gücü eksikliğini çözümlmek için köylü vatandaşlara, endüstri bölgelerinde çalışma yükümlülüğü koymuştu. Yerel memurlar görevlendirilerek, askerliğini yapmış olanların stratejik alanlarda, özellikle madenlerde, bir yıl ve düşük ücretle çalıştırılmaları sağlanmıştı. Susurluk köylerinden, Soma Garp Linyitleri'ne götürülenler vardı. Bu uygulama, köylüler arasında büyük hoşnutsuzluğa yol açıyordu.

Bazı bölgelerde de köylüler, yol yapımında çalıştırıldılar. Gidemeyenler, Özel İdare'ye para (yol vergisi) ödemek zorundaydı.

Bundan yakayı kurtarmak için, yaş sınırı altmıştı.

“Köylüler, elli dokuzunda ölen arkadaşlarının cenazesinde konuşuyorlarmış:

- Erken öldü. Bir yıl daha yaşasaydı, yol vergisinden yakayı ne güzel kurtaracaktı... şanssızmış...” (Vezni Erbakan)

Bu yol vergisi, her evi ilgilendiriyor, üzüyordu.

Selma'nın Ölümü

Yağmurlu havalardan sonra, sevdiğimiz bir oyun vardı. Yumuşak toprağa, ucu sivri çomakları atar, saptlamaya çalışırdık. Bu, beceri isterdi. Çomak, yere uzunlamasına düşerse, üzülürdük. Farklı olmak, üstünlük göstermek istiyorduk.

Bir gün çomak oynarken, arkadaşlar:

- Selçuk! Selçuk! Ağabeyin geçiyor kucığında bir şey var, diye seslendi.

Hemen duvar dibine seğirttim. Gördüğüm şeydu: Ağabeyim, kucığındaki tahtada, beyaz örtüye sanlı ölü bebeği taşıyordu. Önde din görevlisi, arkada ağabeyim, babam ve birkaç kişi, mezarlığa giden toprak yoldaydılar. Küçük cenaze, annemin yedi aylık doğurduğu Selma'ydı. Vücudu yara bereliydi. Ben onu evde biliyordum; demek ki ölmüş, defnediliyordu. Morarmış teniyle, “Ben çok hastayım.” der gibiydi zaten. Ağlamaya mecali yoktu. Yanağımı okşamaya korkuyorduk.

Bu kadar çabuk ölmesine şaşırdım. Ölüm de çok oluyordu artık. Zavallı kardeşim, bir hafta yaşamıştı.

Ağabeyim, önemli iş yapmanın gururu içinde, ciddi adımlarla yürürken, ona hayran oldum bir yandan. Büyümüştü. Ben de onun gibi olacaktım. İçimden, yılların çabucak geçmesini diledim.

Savaş döneminde ölüme yol açan verem, tifo, tifüs, sıtma yaygındı; uyuz da vardı ama öldürmezdi.

Sıtmayı tam atlatamamıştım. Hâlâ zayıftım. Bazen okula giderken, ağabeyim koluma girerdi.

Uyuz, tüm aileyi sarmıştı. Kaşıkmaktan parmak aralarım yaraydı. Mübarek (!) hastalığın çaresi, kükürtlü bir ilaçtı; çürük yumurtayı andıran kötü de bir kokusu vardı. Dört beş günde bir evcek yıkıyor, bunu sürünüyor, temiz çamaşırlar giyiyorduk. Bir bakıma oyun gibiydi. Anne babalı bu telaş, hoşuma gidiyordu; uyuz olmaktan korkmuyordum.

Çamaşırdı, genelde sabun soda yerine küllü su kullanılırdı evlerde. El yıkamak için bizde sabun bulunurdu ama çok aile temiz toprak ve kumla bu işi görürdü.

“Sıtmahtıydım. Geçsin diye bileğime okunmuş iplik bağlamışlardı. Uzamış saçlarım nedeniyle ancak bir kısmı görülebilen yüzüm sanı safranlar örneği idi. Çukura kaymış gözlerime bakmaktan kendim de korkardım. Bağırsaklarımda şeritlerin, solucanların kaynaştığını, zaman zaman karın ağrılarıyla kıvrandığımı nasıl unuturum... Tüm bunlara katlanmaktan öte çaremi yoktu; çabamız da, bilgimiz de... İçinde yaşadığımız bunca ağır koşullar, tüm sıkıntısına karşın bizlere başışıklık kazandırmış; bugünlere dek yaşayabilmemiz için sağlam bir altyapı hazırlamış besbelli... (Hüseyin Gürbüz)”

Harput'un müzik folklorunda yanık davudi sesiyle mümtaz bir sima olan Korukoğlu Şevki, Hafize isminde komşusu olan bir güzelle sevişir.

Bu sevgi, gerçek bir sevgidir, gelip geçici değil...

Korukoğlu; ev-bark, çoluk-çocuk sahibi olduğu için, bu sevişmeyi çok gizli tutmak ister. Fakat evine karşı ihmali olmayan Şevki'yi, durgun hali ile gören karısı ondan şüphelenmeye başlar. Aşk ateş gibidir, gizli kalmaz. Yandığı yerden duman çıkar derler. Şevki'nin Hafize'yi sevdiği de nihayet duyulup öğrenilir. Onu seven eşi için bu haber, acı bir haberdur. Bir gün sabreder, iki gün sabreder, kıskançlık gün geçtikçe onu yakıp yandırmaya başlar. Hafize'ye karşı kin tutmaya, öç almaya kadar vardırır...

Hele Şevki'nin uzaktan yakından gelen yanık sesi, Hafize'nin hayalini canlandırarak karısının kıskançlığını bir zar gibi biler. Hafize'nin güler yüzü, tatlı sözleri Şevki'nin eşini çileden çıkarmaya yetmiş olmalı ki, 'Bu yosma bir gün benim yuvamı dağıtacak, o benim evimi yıkmadan ben onun ocağını söndüreyim' diyerek kötü düşüncelere düşer.

Halbuki zavallı Hafize'nin böyle kötü bir niyeti yoktur. Kurulan yuvayı yıkmak değil, kendi yuvasında Şevki ile gönül eğlendirmektir bütün arzusu...

Hafize, ince ve uysal bir kadın. Şevki geldikçe onu hep güler yüzle karşılar, ona sofraya hazırlar, hürmet eder, tatlı sözler söyler. Vakti gelince de evine uğurlar. Hiçbir uğursuz dileği olmaz.

Şevki, Hafize'nin bu mürvetine karşı onu günden güne daha çok sevmeye mecbur olur.

Şevki'nin eşi de gün geçtikçe artan kıskançlığına çare bulamaz. Nihayet evindeki hizmetkârına sırrını söyleyerek, kendisini bu felaketten

kurtarması için onun yardımını ister ve bir miktar para da verir. Hizmetkâr, bir taraftan aldığı paraya, diğer taraftan Şevki'nin karısının yalvarıp yakarışına karşı, Hafize'yi ortadan kaldırmayı kabul eder.

Bir gün Hafize hamamda yıkanırken, herkes onun güzelliğine yerinir. Hamamda olan Şevki'nin karısı da Hafize'ye bakar. Fakat Hafize, ona zehirli bir yılan gibi görünür. Sabredemez, hamamdan çıkar çıkmaz, everek evine gelir, hemen hizmetkârını bulur. Tahammülü kalmadığı için, derhal o gece Hafize'yi ortadan kaldırmayı kararlaştırırlar.

Hafize ise, hamamdan çıktıktan sonra paytona biner. Şevki'nin memur olduğu belediye dairesinin önünden geçerek Kayabaşı'ndaki evinin yolunu tutar. Evine gelince, soyunur dökülür, kürsüsüne gömülür. Kürsüsünün üstündeki kahvaltısını yaparken sıcaktan rehavet basarak uyuklaya kalır.

Harput'un evleri birbirine bitişiktir, damdan dama yol gider. Birkaç ev ötede oturan Şevki'nin karısı, karanlığa gömülerek hizmetkâr ile beraber sessizce damdan dama geçer. Hafize'nin evinin damına gelip etrafı dinlerler. Ses seda duymayınca da dam kapısından yavaşça içeri girerler. Hafize bir ayak sesi duyarsa da, bunu Şevki'nin gelişine yorarak telaş göstermez. Belki daha çok mahmurlaşıp uyuklamasına devam der. Fakat ansızın içeriye Şevki yerine karısı ile hizmetkârı girip, Hafize'nin kürsüden kalkmasına imkân vermeden üzerine atılır ve ellerindeki ipe zavallı kadıncağızı boğarlar. İşledikleri suç delilsiz bırakmak için de kürsünün altındaki ateşi devirerek evi ateşe verir ve kaçıp giderler.

Fakat suçlu korkak olur derler. Hafize'yi boğanlar kaçarken telaşla ayakkabılarını onun evinde bırakırlar.

Hafize'nin evinin yandığını gören ve duyanlar koşar gelirler. Bu yangını duyan Şevki de ta-bîî söndürmeye gelenler içindedir. Yangın söndürülürken, kaşının üzerinde oyalı yazması yanmakta olan Hafize'nin, iple boğulduğu anlaşılır. Suç izleri araştırılırken Şevki, Hafize'nin evinde unutilan ayakkabılardan, sevgilisinin katillerini tanır. Fakat çocuklarının hatırı için hain kârısını ele vermese de hizmetkârı adalete teslim edilerek ağır hapse mahkûm olur.

Hafize'nin ölümü, herkesi üzer amma, Şevki'ye unutulmaz bir dert olur. Zavallı kadının ne günahı vardır?

Şevki'ye gel dememiş, Şevki kendiliğinden gelmiş, Şevki'yi evinden barkından etmemiş, ancak evine gelen misafire güler yüz göstermiş, onun zahmetini çekmiş, hizmetini görmüştür. Tek kazancı, Şevki'nin yanık sesini dinleyerek içlenmekten ibarettir.

Kürsüsünün üzerinde lokması yarım kalan Hafize'nin ne günahı var ki başına bu iş gelsin. Buna sebep yine Şevki oldu değil mi? İşte Şevki bu hicranla evinden barkından soğumamak için içkiyi terk eder, türkü söylemez olur, eğlence meclislerine uğramaz. Yalnız mevlit okuyarak, ibadetine devam ederek Hafize'yi unutmak, onun günahını affettirmek ister, Bu uğurda yanıp yıkılır.

Günler geçer, arkadaşları Şevki'yi zorlayarak tekrar eğlencelere götürürler. İçki ikram ederler. Şevki tövbesini bozmaz ama, gırnata sesi, dost kahkahası ona dokundukça, şişeleri koklayarak, dişi ile kadeh kırarak arkadaşlarının âlemine katılmak ister.

Nihayet içindeki derdi dökmek için, güftesi ve bestesi kendisine ait bir türkü yakar. Yana yakıla bu türküyü söyleyerek, nemli gözlerle Hafize'nin ismini anıp teselli bulmaya çalışır.

Nihayet Harput'ta da duramaz, Palu'ya gider. Bir müddet orada kaldıktan sonra tekrar dönüp yine Harput'a gelir. Fakat çok sürmez bu dert onu iflah etmediği için, dünyadan el

çekerek, Hafize'nin arkası sıra o da göçüp gider.

Fakat türküsü bugün de dertli dertli söylenmektedir. Yanık sesi bugün de duyanların kalbini dağlayarak, hatırası anılır, durur.

Deyiş

*Hafo'mun evi kayabaşında
Oyalı yazma yandı kaşında
Şevki'nin aklı yoktur başında*

*Dağlar daldadır, gözüüm yoldadır
Kız kaşın gözün adam aldadır*

*Hamamdan çıkmış elleri kına
Binmiş paytona gider seyrana
Şevki bu derde nice bir yana*

*Dağlar daldadır, gözüüm yoldadır
Kız kaşın gözün adam aldadır*

*Hafo'mun evi kayaya bakar
Akşamdan sonra çırılar yakar
Şevki'nin durmuş yoluna bakar*

*Dağlar daldadır, gözüüm yoldadır
Kız kaşın gözün adam aldadır*

*Hamamdan çıkmış elleri yumuşak
Odaya sermiş kuş tüyü döşek
Akşam teşrif et biraz konuşak*

*Dağlar daldadır, gözüüm yoldadır
Kız kaşın gözün adam aldadır*

*Hamamdan çıkmış gider yoluna
Şeveler takmış pamuk koluna
Mevlam sabır ver Şevki kuluna*

*Dağlar daldadır, gözüüm yoldadır
Kız kaşın gözün adam aldadır*

SEVGİLİ BABACIĞIM

Samiye GENÇ

Koca bir ömür gözlerimin önünde kayıp gidiyor... Ben, ne mi yapıyorum? Hiçbir şey... Evet, hiçbir şey yapamıyorum. Çaresizliği sadece kelime olarak bildiğimi fark ediyorum. Bugüne kadar hiç bu kadar çaresiz ve ne yapacağımı bilemediğim zamanlarım olmadı.

Babam çok hasta... Biraz üzgün, biraz çaresiz ve umutsuz bir şekilde artık yapılacak bir şeyin kalmadığını söyledi doktorlar. Ben, zaten alacağım cevabı hiç aklımdan geçirmek istemesem de, biliyordum. 'Evet, artık hazırlıklı olmanız lazım!..' Bu cümle beynimde nasıl yankılar yaptı, bilemezsiniz. Ama gerçekten de yapacak bir şey bulamıyordum...

Aradan yalnızca üç veya dört ay geçti. 5 Nisan 2008 günü o kaçınılmaz son, geldi çattı. Ve ben kaybettim! Biliyorum ölüm ve ölüm acısı, herkesin başına gelmiş bir olay. Ama kendi başıma gelince nasıl duygular yaşandığını daha bir iyi anlıyorum. Sonra dönüyorum babamın; çocukluk, gençlik ve olgunluk dönemlerine... Duyduklarım, yaşadıklarım onu anımsamaya çalışıyorum.

Önce onun kim olduğunu söylemeliyim; Pağnikli Fatma ve Fehmi Karahan'ın oğlu Mehmet Karahan. Namı diğer (Sarhoş), Polis Emi... O kadar çok lakabı var ki.

Onun hayatına 1964 yılının Ocak ayında Tunceli'nin Hozat ilçesinde üçüncü ve sonuncu çocuğu olarak katıldım. Tabii her çocuk gibi ben de, babamın dünyanın en güçlü adamı olduğunu, her şeyin en iyisini onun bildiğini, o olmazsa savunmasız ve güçsüz olduğumuzu düşünür ve sağlam bir kaya gibi her zaman sırtımı ona öyle bir dayardım ki. O, dağ gibi ulu, güneş gibi sıcacıktı... Çok iyi bir baba ve bulunmaz bir ești. Ondan hiç şiddet ve hiddet görmedik. Hep üzerimize titrediğini hatırlıyorum. Sadece bize değil çevremizdeki insanlara da her zaman sevgi ve şefkat doluydu.

Kayseri'nin Pınarbaşı ilçesindeyken bir gece yarısı yaptığım yaramazlık sonucu başım yarılmıştı. Kanlar akarken babam pijamalarıyla beni kucakladığı gibi sağlık ocağına götürmüş, tedavimi yaptırmıştı. Onun o telaşını ve beni koruyup sarıp sarmalamasını; dudağımda tebessüm, içimde minnetle, sanki o olayı yeniden yaşarcasına her zaman hatırlarım.

Sonra anılarını öyle bir anlatırdı ki, ağzımız açık, sonunda gülmekten kırılarak defalarca dinlerdik.

Babam, 1955 yıllarında Emniyet teşkilatının en imkânsız zamanlarında polis memuru olarak İstan-

bul'da göreve başlamış. O tarihlerde teşkilatın taşıt sayısı parmak sayısını geçmiyormuş. Bu nedenle suçlular karakoldan adliyeye yaya olarak götürülüyormuş. Babam da bir suçluyu adliyeye götürürken, yolda Apuşmalı bir hemşerimize rastlamış. 'Ağın nasıl? Köyde ne var ne yok? Anan-baban nasıllar?' derken sohbet koyulaşmış. Bunu fırsat bilen suçlu da bu arada tabana kuvvet kaçmış. Babam elinde evraklarla kalakalmış! Bu anıyı bizlere anlatırken biz ondaki Ağın sevdasının, tutkusunun ne denli güçlü olduğunu çok daha iyi anlardık. Ama O, biraz mahcup bir şekilde bu olaydan duyduğu ezikliği sanki yeniden yaşar ve ülkenin o zamanki şartları hakkında bizi bilgilendirdiği için de mutluluk duyardı.

Anılarından biri de şuydu: O yıllarda uzun boylu polis memuru az sayıdaymış. Babam da uzun boylu olduğundan, İstanbul'a gelen yabancı devlet adamlarını karşılama töreni için karşılama kıtası ve aynı zamanda koruma memuru olarak görevlendirilmiş. Görev gereği olarak da en lüks lokanta ve otellere gidilir ve konuklara refakat edilirmiş. Yine böyle yabancı bir konuk, çok lüks bir lokantada ağırlandırken babam ihtiyacı için tuvalete gitmiş. Bakmış tertemiz bir oda, ne tuvalet taşı var ne su akacak musluk... O zamana kadar da klozet görmediği için hemen geri çıkarak arkadaşlarına, "Ula buranın neresine edeceğiz?" demiş. Bu anısını her anlattığında çok gülerdi.

Malatya'da görev yaparken de valinin koruma memuru olarak seçilmiş. Ancak her gün validen sonra mesaiye gidiyormuş. Vali, bir gün, iki gün, üç gün derken bakmış koruma memuru hep kendisinden sonra işe geliyor. Sonunda, "Oğlum, sen kendini bile koruyamazsın, beni nasıl koruyacaksın?" deyip, başka bir yerde görevlendirmiş.

Onun için para ve maddiyat hep ikinci plandaydı. Çünkü maneviyattan oluşan bir dünyası vardı. Tıpkı bir derviş gibi... Küçük şeylerden mutlu olur, karıncayı bile incitmekten çekinirdi. Hayatla hep dalga geçer, her şeye olumlu bakardı. Büyük olaylarda bile 'bunlar ufak işler' deyip pozitif olmaya çalışırdı. Onun için dış görünüşün pek önemi yoktu. Herkesle çok iyi iletişim kurar din, mezhep, kadın, erkek, çocuk, büyük ayrımı yapmadan herkesi çok sever ve eşit yaklaşırdı. Bu özelliğini hep kendime örnek aldım ve onunla her zaman gurur duydum.

Nur içinde ve cennet bahçesinde yat babacığım.

ÇANAKKALE GEZİSİ

Cüneyt ÖZKUL

Ankara-Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği 'Hanımlar Kolu' birkaç senedir çok güzel geziler düzenliyor. Bir geziden dönerken, "Bir de şuraya gitsek... Ne zaman gitsek? Ne zaman gidebiliriz?" diyerek, bir sonraki gezinin de yerini hazırlıyorlar. Geçen sene Karadeniz gezisinden dönerken, Çanakkale gezisi düşünülmüştü. Rehberimiz Semih Bey, Çanakkale'ye baharda gidilmesinin daha uygun olacağını belirtmişti.

18 Nisan 2008 Cuma akşamı, Kurtuluş-Vedat Dalokay Nikâh Salonu önünden saat 21.00'de hareket ettik. Hemşerilerimiz otobüsü tam dolduramadığından, Karadeniz gezisinde bizimle olan Vanlı dostlarımızdan da yaklaşık on kişi aramıza katılmıştı.

Bu seferki gezimin önemi daha bir başkaydı. Yaşamlarını feda ederek, bugünlerde daha rahat ve özgür yaşamamıza olanak sağlayan şehitlerimizi ziyaret edip, şükranlarımızı sunmaya gidiyorduk.

Lapseki'ye tahminimizden yarım saat erken ulaştık. Kahvaltımızı Öğretmen Evi'nde yaparak, araba vapuru ile Gelibolu Yarımadasına, Eceabat'a geldik. Şehitlikleri, Çanakkale rehberleri ile dolaşma kuralı olduğundan, Neşet Öz isminde bir rehber olarak Çanakkale gezimize başladık. Neşet Bey'in verdiği Çanakkale Savaş Alanları Rehberi ile anlatıklarından esinlenerek ben de sizleri bilgilendirmeye çalışacağım.

Eceabat (Maydos), Çanakkale'nin güzel, şirin mi şirin bir ilçesi. İsmi 1311 yılında bu yörede şehit düşen Türkmen Aşiret reisi Halil Ece Bey'den almış. Maydos ismi Çanakkale Savaşı'nda sıkça duyulmuş ve yazılmış. Kurmay Yarbay Mustafa Kemal'in 19. Tümen Karargahı 25 Şubat-19 Nisan 1915 tarihleri arasında burada kalmış ve Gelibolu Savaşları buradan idare edilmiş.

Otobüsle ilerlerken Kilitbahir Kalesi'nin yanından geçtik. Görünümü kalp şeklinde olan bu kalenin

adı Bahr-i Kilit (Deniz kilidi) deyiminden geliyor-muş. 1452 yılında Fatih Sultan Mehmet tarafından Papa Kuvvetlerinin (Haçlı Orduları) Bizans'a yardımını kesmek amacı ile Çanakkale Boğazı'nın en dar yerine (1250 metre) yaptırılmış. Kilitbahir Kalesi, Çanakkale Savaşı'nda da görevini yapmış, Boğaz'ın korunmasında çok önemli ve kritik bir mevki olmuş. 1980-82 yıllarında burç ve surları onarılmış.

Mecidiye Şehitliği'ne geldiğimizde Seyit Onbaşı'nın heykelini gördük. Seyit Onbaşı'nın, 275 kilogramlık top mermisi sırtında topun merdivenlerinden

çıkarken, kemiklerinin kırılma sesini yanındakilerin işittiği rivayet ediliyor. Bu mermi ile yapılan atışla Fransız, Bouvet zırhlısı dümen kısmından yara alıp Boğaz sularında sürüklenmeye başlıyor ve Boğaz'a düşen mayına çarparak 2 dakika gibi kısa bir sürede batıyor.

Daha sonra, Seddülbahir bölgesindeki Şahindere Şehitliği'ne geldik. Otobüsten bu alana doğru çıkarken, rehberimiz sağ tarafın gerçek savaş alanı, dikili taşların da mezar taşı olduğunu söyleyince, donduk kaldık. İnanın yere basmak bile istemiyorsunuz, insanın içi eriyor...

Burada 1969 şehidimiz yatıyor. Ezineli Yahya Çavuş Şehitliği, Seddülbahir bölgesinin bir başka şehitliği. Ezineli Yahya Çavuş, 63 arkadaşı ile 3 bin düşman askerini tam on saat oyalamış ve Türk ordusuna zaman kazandırmış. Yazıtlarda ilk dikkat ettiğimiz husus, şehitlerin memleketleri ve yaşları... Türkiye'nin her yöresinden insan var. Yaşları 18-25 arası...

Alçıtepe'ye tırmanıyoruz. Burada askerlerin sipperleri var ve Boğaz'ın manzarası harika görünüyor. Alçıtepe Köyü'ndeki Savaş Müzesi'nde de; savaşta kullanılan silahlar, mermiler, top mermisi tapaları, askerlerin mataraları, tabak, kaşık vb. sergileniyor.

Şehitlikleri dolaşmaya devam ediyoruz. Rehberimiz, gideceğimiz yerin ön bilgilerini daha otobüsten veriyor. Şehitler Abidesi'ne gelmeden önce





de rehberimiz, "Bu alandaki mezarlar, isimleri yazılı askerlerin gerçek mezarı değildir. Burada sadece bir tane gerçek mezar var, o da en önde tek duran Meçhul Asker Anıtı'dır. Onun hikâyesi de kısaca şöyledir: Savaş sırasında bir Anzak askeri, Türk askerinin başını keserek

Avustralya'ya götürüyor. Ölümüne yakın bir zamanda da yaptıklarını yakınlarına anlatıyor. Ölümünden sonra elçilikler aracılığı ile Türk askerinin kafatası 10 Mart 2003 tarihinde Türk makamlarına teslim ediliyor. Kafatası, Türkiye'ye getirilerek 18 Mart 2003 tarihinde buraya defnediliyor. O mezarda askerinin sadece başı bulunuyor."

Şehitler Abidesi tüm görkemi ile karşımızda. On binlerce şehit, yaralı ve kayıp adına dikilen bu anıt; üniversite gençliğinin önyak olmasıyla, Milliyet gazetesi tarafından açılan kampanya sonunda halktan toplanan yardımlarla 19 Nisan 1954 –21 Ağustos 1960 yılları arasında yapılmış. 30x30 metre büyüklüğünde onur holü bulunmakta. Ayak ebadı 7,5 metre-kare, iki ayak arası 10 metre. Ayaklar üzerinde savaş simgeleyen rölyefler var. İyi bir ışıklandırma sistemi yapılmış ve Ege Denizi'nin çok uzağından bile gece-gündüz görülebiliyor.

Conkbayırı'na geldiğimizde, küçük bir tepenin etrafına dikilmiş beş adet yazıt bulunduğunu gördük. Batı yönündeki yazıttan başlayarak, saat yelkovanı istikametinde sırayla okuduğumuzda, Arıburnu, Conkbayırı bölgesinde yapılan savaşlar hakkında özet bilgilere rastladık. Biraz ilerde de askerlerin siperleri bulunmakta.

Bir ara siperin içine girdiğimde, gözümün önünde milli bayramlarda televizyonda gösterilen savaş sahneleri canlandı. O sahneleri, o anda sanki gerçek savaş sırasında orada bulunuyormuşum gibi hissettim ve çok duygulandım. Conkbayırı'nın kuzey kesiminde, Atatürk'ün 10 Ağustos Taarruz emrini verdiği ve süngü harbini yönetirken şarapnel parçasının saatini parçaladığı yer bulunuyor.

Buradan Seddülbahir'in en yüksek yerindeki İlk Şehitler Anıtı'na gidiyoruz. Denize karşı topluca öğ-

le yemeğini yiyip, çaylarımızı içtikten sonra gezimizi sürdürmeye devam ediyoruz.

57. Alay Şehitliği'ne çıkarken, Albayrak sırtının güney ucunda, yolun solunda Mehmetçik heykeli, sağında Mehmetçiğe Saygı Anıtı bulunuyor. Bu heykel, savaş sırasında yaralanan Avustralyalı bir subayı kendi siperine götüren Türk askerini canlandırıyor. Burası "İnsanlığın savaşı yendiği yer" olarak nitelen-diriliyor. 1915'te, Çanakkale'de Anzak bölgesinde savaşan, daha sonra Avustralya Genel Valisi olan Sir Casey'in anısını dinleyince inanın gözlerim doldu. "25 Nisan 1915 günü Conkbayırı'nda Türkler ve Birleşik Kuvvetleri arasında korkunç siper savaşları oluyor. Siperler arasında 8-10 metre mesafe var, süngü hücumundan sonra savaşa ara verildi. Askerler siperlerine çekildi. Yaralı ve ölümler toplanıyor. İki siper arasında açıkta, ağır yaralı ve bir bacağı kopmak üzere olan bir İngiliz yüzbaşı avazı çıktığı kadar bağılıyor, ağlıyor, kurtarın diye yalvarıyordu. Çünkü en küçük bir kıpırdanışta yüzlerce kurşun yağıyordu. Bu sırada akıl almaz bir olay oldu. Türk siperlerinden beyaz bir iç çamaşırı sallandı. Arkasından aslan yapılı bir Türk askeri silahsız siperden çıktı. Hepimiz donduk kaldık. Kimse nefes almıyor, ona bakıyorduk. Asker yavaş adımlarla yürüyor ve siperdekiler kendisine nişan almış bekliyordu. Asker, yaralı İngiliz subayını okşar gibi yerden kucakladı, kolunu omzuna attı ve bizim siperlere doğru yürümeye başladı. Yaralıyı usulca yere bırakıp geldiği gibi kendi siperlerine döndü. Teşekkür bile edemedik. Savaş alanlarında günlerce bu kahraman Türk askerinin cesareti, güzelliği ve insan sevgisi konuşuldu. Dünyanın en yürekli ve kahraman askeri Mehmetçiğe derin sevgi ve saygılarımı sunuyorum... Üsteğmen Casey."

Ancak, gezi dönüşü elimden bırakamayarak bir çırpıda okuduğum Turgut Özakman'ın 'Diriliş' adlı kitabında, Avustralya Genel Valisi'nin bu olayla hiçbir ilgisinin olmadığını hayretle öğreniyorum. Çanakkale Savaşlarını gerçek anlamıyla ve doğru olarak öğrenmek-yaşamak istiyorsanız hiç zaman geçirmeden bu kitabı okumanızı öneririm.



57. Alay Şehitliği'ndeki abide üç kattan oluşuyor. İlk iki katı Osmanlı mimarisi, üçüncü kat ise kilise mimarisi şeklinde. İlk iki katı Türk askerleri için yapılmış. Son kat ise burada yatan iki yabancı için. Bunlardan biri, siperlerin gerisinde Türk askerlerine mermi, su taşıyarak hizmet eden ve, "Ben sizlere hizmet ediyorum, ölünce beni sizlerden ayırmayın" diyerek vasiyet etmesi üzerine gömülen bir Yahudinin. Diğeri ise; birinin boğazını sıkarak vaziyette iskeleti bulunan ve yaptırılan tahlil sonucunda bunlardan birinin Türk, diğerrinin düşman askeri olduğu saptanan yine bir yabancıya ait. Yabancı askerin memleketine, "Bunları ayıralım mı? Böyle mi dursun?" diye sorulduğunda, "Bugüne kadar böyle kalmışlar, bundan sonra da ayırmayın. Böyle kalsın." demeleri üzerine ayrılmamış. Bu anıtta Türk askerleri ile birlikte yatıyorlar.

Akşamüzeri yorgun bir şekilde, Çanakkale'de deniz kenarında, modern, temiz bir otel olan Akol Otel'e yerleştik. Yemekten sonra çoğunluk yorgunluğunu atıp, yeni güne dinç başlamak için odalarına çekildiler. Semih Bey, ben, Nihal teyzem, Özgür ve Mehmet Özmenler küçük bir Çanakkale turu yaptıktan sonra odalarımıza çekildik.

Sabah erkenden kalkarak, kahvaltıdan sonra meşhur Aynalı Çarşı'yı dolaştık. Eskiden atlara takılan aynaların bu çarşıda yapılması nedeni ile çarşıya bu isim verilmiş. Çarşı modernize edilmiş, eski ile benzerliği pek kalmamış. Buradan Açık hava Deniz Müzesi'ne gittik.

Deniz Müzesi'nde gemilerde kullanılan araçlar, toplar ve birebir ölçülerine uygun yapılmış ve Nusrat Mayın Gemisi'nin modeli var. Gemi 1912 yılında Kiel'de yaptırılmış. 40 metre boyunda, 7,4 metre eninde, 360 ton ağırlığında ve 15 deniz mili hızında. Üzerinde 3 küçük top, 2 makineli tüfek var. Kaptanı ise Yüzbaşı Hakkı Bey'miş. Gemi 1957 yılında hizmet dışı bırakılarak, satılmış.

Müze gezisini takiben, araba vapuru ile Bozcaada'ya geçtik. Öğle yemeğinde, adaya özgü mantı yedikten sonra Talay Şarap Fabrikası'nı gezerek alışveriş yaptık. Adaya özgü üzüm ve domates reçeli aldık. Otobüsle adanın etrafında bir tur attık. Adanın elektrik enerjisini sağlayan rüzgârgülleri gördük. Adada önceleri Türkler ve Rumlar beraber oturuyorlarmış. 1957 Mübadele Anlaşması'ndan sonra Rumlar ayrılmış. Rum evleri taş yapı şekilleriyle kendini hemen belli ediyor.

Akşam, Küçükuyu'da Seğmen Otel'e yerleştik. Şantöz eşliğinde canlı müzikle yemeğimizi yer-

ken, Ağın'ımızın parlayan yıldızı Mevlüt Abi'yi (Mevlüt Öksüzöğlu) keşfettim!.. Ağın havaları ve halay başlayınca Necmi Abi (Necmi Atalay) halayın başına geçti. Pist doldu taşı. Kurtlarımızı iyice dök-tük.

Sabah kahvaltı yaptıktan sonra yakınımızda bulunan Zeytinyağı Müzesi'ni gezdik. Buradan tarihi Troya Atı'nı görmek üzere hareket ettik. Rivayetlere göre, Yunanlılar on yıl kuşatma altında tuttıkları Truva şehrini almak için hileye başvururlar. Tanrıça Athena'ya hediye verir gibi görünerek surların önüne büyük bir tahta at bırakarak, kendileri geri çekilmiş gibi yaparlar. Atın içinde Yunan askerleri bulunmaktadır. Truvalılar atı surların içine alırlar. Gece bastırınca Yunan askerleri atın içinden çıkar, surların kapılarını açarlar ve Truva'yı teslim alırlar.

Buradan Assos antik kentini görmeye gittik. Assos, Behramköy adını taşıyan küçük bir köyün yanında, denizden 235 metre yükseklikte ve volkanik bir tepe üzerinde. MÖ II. yüzyılda kurulduğu biliniyor. Şehrin etrafı surlarla çevrilmiş, şehirde tiyatro, agora, gymnasium ve sanat tarihi yönünden en önemlisi Athena Tapınağı bulunmakta. Tapınak, MÖ VI. yüzyılda Dor nizamında inşa edilmiş. Sütunların taşıdığı arşitravda alçak kabartma halinde hayvan figürleri ve mitolojik kompozisyonlar var.

Yavaş yavaş Ankara'ya geri dönme hazırlıkları başladı. Dönerken, Bursa'ya uğrayarak Ulu Cami'yi de görmek istedik. Ulu Cami, Yıldırım Beyazıt tarafından 1395-1399 yıllarında yaptırılmış. Bursa'daki mimari eserlerin en büyüğü olan caminin tam yirmi kubbesi var. On altı köşeli şadırvan etrafında Kuran okumaya ayrılmış sofalar bulunmakta. Camideki yazılar Hattat Fettah Efendi'nin, ceviz ağacından yapılmış minberin yanında ise Elhac Mehmed Abdülaziz İbni Dakira ibaresi yazılı.

21 Nisan Pazartesi akşamı 23.30'da Ankara'ya ulaştık.

Bugünlere nasıl geldiğimizi anlayıp, kıymetini bilmemiz, bugünleri bizlere sağlayanların, şehitlerimizin, ne zorluklar içinde savaştıklarını oraları görmeden anlayamayacağımızı bir kez daha iyice kavradık. Çanakkale yöreni, bu ülkeyi seven, düşünen ve ulusal bağımsızlık kavramını özünden benimseyen herkesin gidip gezmesi gereken bir yer... Japonlar da bize hayretle şunu söylüyorlar. "Bizim çocuklarımız okul çağına geldiği zaman, Hiroşima'ya, atom bombasının atıldığı yere götürerek, nereden geldiğimizi gösteriyoruz. Siz gençlerinizi neden Çanakkale'ye getirmiyorsunuz?"

YAZARLARIMIZI TANIYALIM

Halit HOCAOĞLU

1921 yılında Ağın'da doğdu. Ağın İlkokulu, Maltepe Askeri Lisesi ve Harp Okulu'nu bitirdi.

Uçuş eğitimi için İngiltere'ye gitti. Dönüşünde çeşitli birliklerde görev aldı. Yüzbaşı rütbesinde iken eğitim için ABD'ye gönderildi ve dönüşünde Ordu Donatım Okulu'nda öğretmenlik yaptı. 1950'de Türk Tugayı ile Kore Savaşı'na katıldı ve bir keşif sırasında yaralandı. 1952'de kıdemli yüzbaşı iken 'Harp Malûlü' olarak emekliye ayrıldı. Muharip Gaziler Derneği tarafından "Savaşa Katılma Madalyası ve Sertifikası", ABD tarafından da "Mümtaz Birlik Rozeti" ile ödüllendirildi.

Emekliliğinde Amerikan Askeri Yardım Örgütü ile ABD Elçiliği Savunma Ataşeliği'nde tercüman olarak görev yaptı ve çeşitli dernek yönetimlerinde aktif olarak görev üstlendi.

Ağın-Müderriş Hüseyin Efendi Mahallesi'nden İmmigülsüm-Müderriş Hüseyin Hüsnü Efendi'nin oğlu olan ve 2001'de yaşamını yitiren Halit Hocaoglu, 2 çocuk babasıdır.

Behiç KÖKSAL

1929 yılında Keban'da doğdu. Ankara İsmetpaşa İlkokulu ve Atatürk Lisesi'ni bitirdi.

Aile bütçesine katkıda bulunmak amacıyla, öğrenimi sırasında 'sinema makinisti' olarak çalıştı. 1954'de yedek subaylığını yaptığı Genel Kurmay Başkanlığı'nda 'Askeri kıyafetlerin yenilenmesi' çalışmalarında ressam olarak görev aldı. Askerliği takiben de Karayolları, PETKİM ve İGSAS'da ressam olarak çalıştı ve 1981'de emekliye ayrıldı.

Ağın-Tatarağası Mahallesi'nden Nesibe-Osman Zeki Gençosman'ın torunu, Hatice-Muhittin Köksal'ın oğlu olan ve İzmit'te yaşayan Behiç Köksal, 2006'da eşini yitirmiş olup, 2 çocuk babasıdır.

Rüştü ASYALI

1947'de Ankara'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Ankara'da tamamladı. 1970'de Ankara Devlet Konservatuvarı Tiyatro Yüksek Bölümü'nü bitirdi.

Aynı yıl Devlet Tiyatrosu'na girerek çalışmaya başladı. Tiyatronun yanı sıra, Ankara Radyosu 'Çocuk Saati' programı ile diğer radyo-televizyon kanallarında; oyuncu, sunucu ve yönetmen olarak sayısız programda yer aldı. Türk sinemasında canlandırdığı ve günümüzde bile ilgiyle izlenen 'Keloğlan' tiyatrosu ile haklı bir üne kavuştu. Bunlara ek olarak, kendine özgü tok sesi ve başarılı diksiyonuyla yaptığı seslendirmeler, sanat yaşamındaki başarı grafiğini hep yükseklerde tuttu.

Devlet Tiyatroları'nın dernek ve vakıf yönetimlerinde sürekli görev üstlenen Asyalı; Kurban, Şen Kadınlar, Keşanlı Ali Destanı, Kılıç ve Ney, Fil Adam, Mediha, Düşler Yolu vb. oyunlarda rol aldı. Masal Var-Masal Var, Ah Şu Gençler, Kanlı Nigâr, Ölümsüzler, Baharı Yaşamak, Sinan, Yunus Diye Gördüm, Ken-

di Gökyüzümüz, Eski Fotoğraflar, Soruşturma vb. oyunları da yönetti.

Ağın-Hacıyusuf Mahallesi'nden Şükriye-öğretmen Mehmet Bahattin Asyalı'nın oğlu olan, Ağın Düşün ve Sanat Dergisi'nde uzun süre 'Yazı Kurulu' üyeliği de yapan Rüştü Asyalı, bekârdır.

Ünal ÖZMEN

1947 yılında Ağın'da doğdu. Babasının görevi nedeniyle ilköğrenimine Harput'ta başladı ve Elazığ Lisesi'ni bitirdi. Daha sonra Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nden mezun oldu.

İmar ve İskân Bakanlığı'nda başladığı memuriyet yaşamını, Ankara-Çankaya Belediyesi'nde 'Emlak-İstimlak müdürü' olarak sürdürdü ve 2007'de emekliye ayrıldı.

Uzun yıllar hobi olarak karakalem ve yağlıboya resim çalışmaları yaptı ve 3 kez kişisel sergi açtı.

Ağın-Hacıyusuf Mahallesi'nden Nuriye-Vehbi Özmen'in oğlu ve öğretmen Lale Özmen'in eşi olan Ünal Özmen, 23 Mayıs 2008 tarihinde yaşamını yitirmiş olup, 1 çocuk babasıdır.

Prof.Dr. L. Ömür DEMİREZER

Ankara'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Ankara'da tamamladı. 1979'da AÜ Eczacılık Fakültesi'ni bitirdi. 1985'de Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nde yüksek lisansını, 1986-91 yılları arasında da Frankfurt, J.W.Goethe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nde doktorasını tamamladı. 1991'de HÜ Eczacılık Fakültesi'ne geri döndü ve 1992'de yar.doçent, 1994'de doçent, 2002'de profesör unvanını aldı.

1992-2000 yılları arasında Frankfurt J.W.Goethe Üniversitesi, Göttingen Georg-August Üniversitesi ve Leipzig Üniversitesi'nde konuk araştırmacı olarak bulundu. 2003'den beri de HÜ Eczacılık Fakültesi Farmakognozi Anabilim Dalı Başkanı olup, Farmakognozi ve Fitoterapi Derneği başkanlığını da yürütmektedir. Ulusal ve uluslararası alanda çok sayıda bilimsel makaleleri, sunulmuş bildirileri bulunan, dergi ve gazetelerde yazıları yayımlanan Demirezer'in, 'Tedavide Kullanılan Bitkiler' adlı bir de kitabı bulunuyor.

Hobi olarak yağlıboya resim yaparak, 2 kişisel sergi açan ve 12 karma sergiye katılan Prof.Dr. L.Ömür Demirezer, Ağın-Şenpınar Mahallesi'nden Av.Ünver Demirezer ile evlidir.

Cüneyt ÖZKUL

1960 yılında Ağın'da doğdu. İlk ve ortaokulu Ankara'da, liseyi Ağın'da bitirdi.

Eskişehir Bankası, İzmir Büyükşehir Belediyesi ve özel sektörde çalışarak emekli oldu.

Ankara-Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği, Ağın Düşün ve Sanat Dergisi ile Atatürkçü Düşünce Derneği'nde uzun yıllar görev aldı.

Ağın-Uzungöl Mahallesi'nden Selma-Dr.Vâkır Özkul'un oğlu olan Cüneyt Özkul, evli ve 1 çocuk babasıdır.

ŞİŞMANLIK

Şişmanlık (Obezite) nedir?

Şişmanlık (Obezite), vücutta fazla miktarda yağ birikmesi sonucu ortaya çıkan ve mutlaka tedavi edilmesi gereken bir hastalıktır.

Şişmanlığın ne gibi zararları vardır?

Şişmanlık, genel olarak yaşam sürecini kısaltan, yaşam kalitesini olumsuz yönde etkileyen ve birçok önemli rahatsızlığa zemin hazırlayan bir hastalıktır. Şişmanlığın zararlarını şöyle sıralamak mümkündür:

- a) Kalp damar hastalıkları:
 - Hipertansiyon,
 - Ateroskleroz (damar sertliği),
 - Kalp fonksiyon bozuklukları (kalp büyümesi, yetersizliği),

b) Yetişkinlerde şeker hastalığının oluşumu

c) Kanser

d) Kadın hastalıkları (adet düzensizlikleri)

e) Solunum hastalıkları

f) Psikolojik bozukluklar ve topluma uyumsuzluklar.

Şişmanlığın değerlendirilmesi

Beden kitle indeksi; vücut ağırlığının kg olarak, boyun metre cinsinden karesine bölünmesinden çıkan sonuçtur.

Örneğin;

$$BKİ = \frac{\text{Ağırlık (Kg)}}{\text{Boyun karesi}} = \frac{70}{1.70^2} = \frac{70}{2.89} = 24.22 \text{ kg}$$

70 kg ağırlığında ve 1.70 m boyundaki bir kişinin aşağıdaki tabloya göre vücut ağırlığı normaldir.

Beden kitle indeksiniz 25-30 arasında ise yaşam biçiminizi gözden geçiriniz. Beden kitle indeksiniz 30 ve üzeri ise mutlaka hekime başvurunuz.

Sonuç neyi ifade ediyor?		
BKİ (kg/m²)	Tanım	
<20	Zayıf	
20-25	Normal	
25-30	Fazla kilolu	
30-40	Şişman (obez)	
>40	Aşırı şişman	
Bel çevresi		Tanım
Kadın	Erkek	
>80	>94	Kilolu
>88	>102	Şişman

Şişmanlığın tedavisi mümkün mü?

Evet, tedavinin başarısı bireyin kendisindedir. Kilo vermek için;

- Bunun kesinlikle isteniyor olması,

- Diyetin bireye özgü ve güvenilir olması,
- Sağlık ekibiyle sürekli iletişim içinde olunması,
- Beslenme ve egzersiz programına kesinlikle uyulması,

- Bilinçli ve sabırlı olunması gerekmektedir.

Siz ve kilonuz...

Önemli olan ideal kiloya ulaştıktan sonra bu kiloyu korumaktır. Kilo kontrolü sadece kilo vermek değil, gerçek anlamda vücudumuzun kontrolünü elinize geçirmeniz demektir. Yaşam boyu sürececek doğru beslenme alışkanlıkları kazanmalısınız.

Kilo kontrolü zaman, sabır ve bilinç ister.

Kilo kontrolüne başlarken en önemli nokta, gerçekçi, ulaşılabilir ve korunabilir hedefler belirlenmektir.

Kilo kaybının, sağlıklı bir yaşam için ilk adım olduğunu unutmayınız.

Sadece %10'luk bir kilo kaybı;

- Şişmanlıkla ilişkili hastalıkların riskini,
- Kan basıncını,
- Kan şekerini,
- Kan yağlarını (kolesterol ve trigliseridleri),
- Erken ölüm riskini azaltır.
- Kendinizi iyi hissetmenizi sağlar.

Ne yapmalı?

Şişmanlığın önlenmesinde ilk adım, yeterli ve dengeli beslenme ilkelerine uyum sağlayarak yeme alışkanlıklarının değiştirilmesidir. Kilo vermeye karar verdiğiniz gün, yeni ve sağlıklı bir yaşam için ilk adımınızı atmış olursunuz.

Beslenme alışkanlıklarınızı değiştirmeye başlarken;

- Öğün aralarında atıştırmalara,
- Karnınız acıkmadan yemek yemeye,
- Hızlı yemeye son vermelisiniz.
- Üç öğün düzenli yemeye alışmalısınız.
- Yemeklerdeki yağ oranını azaltmalı, düşük kalorili yiyeceklerle yönelmelisiniz.
- Daha seyrek kırmızı et, daha sık tavuk ve balık yemelisiniz.

- Daha fazla sebze ve meyve tüketmelisiniz.

- Fiziksel aktivitenizi artırmalısınız.

Beslenme alışkanlıklarınızı değiştirirken kendinizi yalnız hissetmeyin.

Aileniz ve arkadaşlarınızdan destek alın, hatta onlara da sağlıklı ve kontrollü yemenin önemini açıklayın.

Yavaş ve istikrarlı kilo vermenin daha sağlıklı, daha gerçekçi ve daha uzun süre korunabilir olduğunu unutmayın. “Mucize diyetlere” güvenmeyin.

Yeni beslenme alışkanlıkları kazandığınız süreçte diyet uzmanınızdan alacağınız desteğin önemini göz ardı etmeyin.

Bu yazı, Türk Kardiyoloji Derneği tarafından hazırlanan “Kalbiniz ne kadar genç?” adlı broşürden alınmıştır.

FIKRALAR

Havadaki Bulut

Rahmetli Aşçıbaşığıl'in Cemal Dayı Pağnik Yazısı'na çift sürmeye gider. Bir süre çift sürdükten sonra havada bulutlar belirlemeye başlayınca, yağmur yağacağını anlayarak öküzleri çözer. Saban demirini çıkarıp tarlanın bir yerine gömer. Demirinin yerini kaybetmemek için de bir işaret aramaya koyulur. Cemal Dayı işaret ederek, çeker gider. Ertesi günü tarlaya giderek çift sürmek ister. Başı havada tarlada dönüp durduğunu gören birisi seslenir:

- Yahu Cemal nedir, dönüp duruyorsun?

Cemal Dayı soruyu soran adama baktıktan sonra, tekrar havaya bakarak:

- Düneğin, bir bulutun altına saban demirini gömmüş-tüm. Bulutu bulamırım, der.

Hekmat'ın Treni

Palaz Dayı'nın oğlu Hekmat askerde parasız kalır. Babadan para istemenin yollarını düşünür. Nitekim babasına bir güzel mektup yazar.

"Sevgülü babacığım, Ağın'a bir tren getireceğim. Pazarlığımı yaptım. İkiyüzelli liraya anlaştık. Yüz lirasını verdim, kalan yüzelli lirasını da verecem. Baba bana acele yüze-lli lira yolla ki gelirken treni de alıp geleyim."

Palaz Dayı Hekmat'a yüzelli Pira yollar, gördüklerine de:

- Bizim oğlan tren almış, gelince getirecek, diyormuş.

Nihayet Hekmat askerliği bitirir, Ağın'a gelir. Babası tren miren getirmediğini görünce:

- Hani Hekmat tren? der.

Hekmat bunun da planını kurmuştur.

-Baba vallaha tam İstanbul'da feribota yükleyecektim, namussuzun tekeri kaymasun mu! Yallah, doğru denize yu-varlandı...

Havalarda Uçmak

Modanlı Köyü'nden Aşuh Dayı ve Mehmet Dayı adlı köylüler bir köye çalışmaya giderler. Mevsim yaz olduğundan dışarıda yatıyorlarmış. Aşuh Dayı uykuya çok düşkün-müş ve aynı zamanda uykusu çok ağır-mış. Bu huyunu bilen arkadaşları ona bir oyun oynarlar.

Bir gece Aşuh Dayı uyurken, döşeğin dört bir ucundan tutup omuzlarlar. Köyü dört dolanırlar. Bunları gören köy halkı gülmekten kırıılır. Mehmet Dayı'nın da bir öksürük ille-ti varmış. Bir öksürmeye başladı mı saatlerce öksürürmüş.

Bu gürültüyle Aşuh Dayı uyanmış, ama onlara çaktırma-mış, uyuyor numarası yapmış. Biraz gezdirip gülüp eğlendik-ten sonra, Aşuh Dayı'yı döşeği ile getirip yatırmışlar.

Aradan birkaç gün geçmiş. Mehmet Dayı sırf onunla alay etmek için önceki meseleye dokunup:

- Yav Aşuh, geçenlerde ben seni rüyamda gördüm. Sen havalarda uçirdin, der.

Meseleyi anlayan Aşuh Dayı ona fark ettirmeden:

- He yav, ben de ona benzer bir rüya gördüm. Dört eşek beni daşırlardı. Hem de yolun yarısında eşeğin biri, bir zırla-maya başladı ki....

Bu söz üzerine Mehmet Dayı onun durumu bildiğini an-lar ve ona kızıp:

- Vay namussuz herif vay, der.

Olur Bazı Bazı...

Modanlı Köyü'nden bir grup köylü dere kenarında pik-nik yapmaya giderler. Bir yandan güle oynaya eğlenirken, bir yandan da dere kenarında, büyük bir kazanda yöre adıyla 'do-lama' sarma pişmektedir. Bu esnada kurbağanın biri atlar ve kurtulamayıp sarma ile birlikte pişer. Köylüler, olandan ha-bersiz sarmayı pişirip indirirler. Bütün grup kazanın etrafına toplanıp yemeğe başlarlar. Köylülerden biri de elini kazana daldırıp bir sarma alır. Tam ağzına atacağı sırada kurbağanın gözleriyle karşılaşır, şaşırır. Yanındakine:

- Dolmanın gözü olur mu? diye sorar. Sarmadan kendi-ne biraz pay çıkartmaya çalışan diğer köylü bakmadan:

- Eh, olur bazı bazı, der.

Düdük Çalıyor

Hüseyin Hoca, kentte doğan ve baş yaşında köye gelen torununa köyün görülmeye değer neyi varsa gösterip onu bu yaşama ısıdırmak ister.

Böylece her gün ilgi çeken bir uğraş bulur.

Bir gün de torununu eşeğe bindirip gezmeye götürür. Bir ara eşeğin anırması tutar. Çocuk korkudan ağlamaya baş-lar. Dede hemen yatıştırır:

- Ağlama torunum. Yol üzerinde kimseler varsa çekilsin-ler diye eşek düdük çalıyor, der.

İkisi de Bir Arada Olur mu?

Kahvecigil'in Osman Ağa bir gün Çarıkkol'dan o huy-suz eşeğiyle şahra taşıyormuş. Eşek durmadan yükü deviri-yor, Osman Ağa bir tarafını düzeltirken öbür yana yıkılıyor-muş. "Çüüüü", dedikçe tırıs gidiyor, bütün bunları sanki Os-man Ağa'ya inat yapıyormuş. Tabii Osman Ağa durur mu, basıyormuş küfrü... Üçdüt yolundaki mezarlığın önünden geçerken, Müderris Hüseyin Efendi de o sırada mezarlığı zi-yaret etmekteymiş. Hırsından gözü karardığı için Osman Ağa onu görmüyormuş. Çok küfrettiğini görünce, Müderris Hü-seyin Efendi oradan:

- Sabırlı ol Osman Ağa, sabırlı ol. Küfür etme günaha giriyor-sun, diyecek olmuş. Osman Ağa sanki bunu bekliyormuş gibi:

- Hıh.... Eyi ki rastladın. Zaten ben de sana geliyordum. Ya bu reçberliği kaldıracaksınız ya da bu Müslümanlığı. Yok-sa cennet yüzü göremeyiz. İşte görüyorsun! İkisi de bir ara-da olur mu? demiş.

Ağın'a Yolculuk, Ağın Kaymakamlığı - 2005, sh: 188-190.

HABERLER

DOĞUMLAR

MAHALLE/KÖYÜ ÇOCUĞUN ADI SOYADI BABA ADI DOĞUM YERİ DOĞ. TARİHİ

Dünyaya yeni gelen yavrularımıza yaşam boyu sağlıklar dileriz.

EYLENENLER

MAHALLE/KÖYÜ ADI SOYADI EVLENENİN ADI SOYADI EVLENME YERİ EVL. TARİHİ

Çiftleri kutlar, yaşam boyu mutluluklar dileriz.

ÖLÜMLER

MAHALLE/KÖYÜ	ADI SOYADI	DOĞUM TARİHİ	ÖLÜM YERİ	ÖLÜM TARİHİ
--------------	------------	--------------	-----------	-------------

Ölenlere Tanrı'dan rahmet, tüm yakınlarına başsağlığı dileriz.

DUYURU

**Değerli Okurlarımız,
Ağın Düşün ve Sanat Dergisi'nin 2008 yılı abone bağıışı,
geçen yıl olduğu gibi bu yıl da
25 YTL olarak saptanmıştır.**

**Okurlarımızın,
Ağın Düşün ve Sanat Dergisi'nin yalnızca abone bağıışıyla
yaşamını sürdürdüğü hususunu dikkate alarak,
Dergi abone bağıışlarını
Ağın Kültür ve Dayanışma Derneği'nin
101843 no.lu posta çeki hesabına göndermelerini rica ede-
riz.**